

Abya melóméló Jisɔs Kras ndere
JɔN
 ásamé

Mekomejɔ́ ayi achwáó ne geɲwá

¹ Gemegé nnó mme yina alɔ, mekomejɔ́ abɔ alú me. Mekomejɔ́ yimbo abɔ alu ne Eɔwɔ ne mekomejɔ́ yimbo abɔ alu Eɔwɔ. ² Abó alú mé ne Eɔwɔ té ula ulóó.

³ Unó uko ebi Eɔwɔ akwyeé uké ne ji. Ji ábé dampɔ, mmbɔ yé geno gema gepɔ. ⁴ Mekomejɔ́ yimbo ne awyaa geɲwá. Ne geɲwá eyigémbɔ gelú lé geɲgbɔ mbaá akwaá. ⁵ Geɲgbɔ eyigémbɔ gegené né mmu gemmua, yémbɔ gemua gékágé kweré gejí.

⁶ Eɔwɔ abó atɔ mende fɔ ayi ákuú ji nnó Jɔn, ⁷ Jɔn achwá ndere ntesɛ, mangaré akwaá genó eyigé geɲgbɔ eyigémbɔ gelú, nnó ebwó awú áfyéé metáó ne gejí. ⁸ Jimboó apófó geɲgbɔ eyigémbɔ, achwá lé nkane ntesɛ mampye akwaá ákaá geɲgbɔ eyigémbɔ. ⁹ Geɲgbɔ eyigé wáwálé, eyi gegené mbaá yéndémuú, gebɔ gechwáó fa né mme.

¹⁰ Ji abó alú fa mme, ne yé elé mme ayi Eɔwɔ akwye akené ne jí, bóó mme akaá fɔ ji wó. ¹¹ Ji achwá né melo wuú, bóó melo wuú ásé fɔ jí wɔ. ¹² Yémbɔ bóó ako abi ásélé ji, áfyéé matáó ne ji, áchyéé ebwó ebwɔnyɛ mambe baá Eɔwɔ. ¹³ Gefóó eyigé ábyéné ebwó, gepófó ndere akwaá ábyene baá. Ne epófó ntó ndere akwaá ákelegé, epófó ntó ndere nte akelege. Nebyene bwó netane mbaá Eɔwɔ.

¹⁴ Mekomejɔ́ yimbo, abwólé mekwaá, ajwóle fa mme ne ese, alere galógáló ayi apwɔ amu ne ajógé depɔ etire delú wáwálé. Degé enoge ewé ji awyaá, ewé ji aséle mbaá Nte wuú ndere danchi Maá.

¹⁵ Jɔn agarege bɔ́o geno eyigé ji agene getóme ne Jisɔs, ajǒgέ keŋke aké, “Gegé muú ayi njǒgέ nya nnó, ‘Ji ayi achwáó mbo me meso apwó me, néndé gemegé nnó ábyé me, ji abo alu mé.’”

¹⁶ Ne gétúgέ galógáló wuú apye ese ako debó nebo matimati. ¹⁷ Mabé Esɔwɔ aké ne Mosis yémbɔ galógáló ne wáwálé áke ne Jisɔs Kras. ¹⁸ Yé muú ama ayi agene me Esɔwɔ apó ekose danchi maá wuú. Ji alu ntó eke Esɔwɔ. Ji ayi alu fíí ne nte wuú ne apye bɔ́o akaá gefóó eyigé nte alu.

Mekomejɔ́o ayi Jɔn menwyaá bɔ́o manaá Esɔwɔ ágarége (Mat 3:1-12; Luk 3:1-18)

¹⁹ Ákpakpa bɔ́o Jus né Jerosale áto ámpyεé ure Esɔwɔ ne ámpoó ámpyεé ure Esɔwɔ nnó áchwó ágií Jɔn nnó ji alú waá? Agigé mbo,

²⁰ Jɔn ashya fó mangaré ebwó wáwálé wó. Ge na ne ji agare, aké “Me mpófó Muú yi Esɔwɔ akweré ji elá gefwa.”

²¹ Ágií ji áké, “Ne wɔ ɔlu waá? Nnó wɔ ɔlu elé Elija.” Ne Jɔn ashúú ebwó meko aké, “Ngba me mpó.” Áma ágií ji áké, “Nnó wɔ ɔlu muú ekpávε Esɔwɔ?” Ama ashúú ebwó meko aké, “Ngba.”

²² Áké, “Wɔ ɔlu waá yeé, shúú esé meko ayi deyje garé bɔ́o abi atómé esé. Wɔ mbɔ́o ɔké ɔlu waá?”

²³ Ne Jɔn ashúú ebwó meko aké, “Me nlu meko muú fó ayi ábéne né mashwɔne nnó, nyage meti Ata ebe cho; mbo ne Asaya muú ekpávε Esɔwɔ abo ajǒó.”

²⁴ Bɔ́o dentoó bina álu ntó ekwɔ bɔ́o Farasi, ²⁵ Ne ágií Jɔn áké, “Ulannó wɔ ɔwyagé bɔ́o manaá Esɔwɔ mbɔgέ ɔpófó Muú yi Esɔwɔ akweré ji elá gefwa, ye elé Elija ye ebé elé muú ekpávε Esɔwɔ ayi abo agare nnó achwáó?”

²⁶ Jɔn ashúú ebwó meko aké, “Me, nwyage enyú ne manaá Esɔwɔ mamímamí, yémbɔ muú fɔ alú fa metóó

metɔ́ ɛnyú ayi delá kágé ji. ²⁷ Achwɔ́ mbɔ me meso, me nkwané yé muú ayi akágé manyíí unó uka ebií wó.”

²⁸ Unó bi na uko upye né melɔ Betani né egbé ebeé Jodan mbaá Jɔn awyagé bɔ́ manaá Ɛsɔwɔ.

Jisɔs alu maá egɔɔɔme Ɛsɔwɔ

²⁹ Bií uɔyagé Jɔn agé ndere Jisɔs achwɔ́ ɛta wuú, aké, “Gégé maá egɔɔɔme Ɛsɔwɔ ayi akpáné gabo akwaá fa mme. ³⁰ Ji ne me mbɔ njɔ́ɔge ntome ne ji nnó, ‘Muú fɔ achwɔ́ mbɔ me meso ayi apwɔ́ me néndé gemége nnó ábyé me ji abó alu mé.’ ³¹ Me mbɔ́, mbɔ nkaá fɔ́ ji wó. Yémbɔ ula bi me nwyagé bɔ́ manaá Ɛsɔwɔ úlú elé mampye bɔ́ Isrɛli akaá ji.”

³² Ne Jɔn agaré bɔ́ geno eyigé ji agene, aké, “Ngé Mendoó Ukpea ndere ɛtané mfaánebuú éké gepwine ɛchwɔ́ téné ji mmye. ³³ Me mbɔ́, nkaá fɔ́ ji wó, yémbɔ muú ayi atɔ́mé me nnó nwyáá bɔ́ manaá agaré me aké, ‘Muú ayi ɔ́gené Mendoó Ukpea éshúlege ɛtené ji mmye, ji yi mbɔ ne alú muú ayi awyagé bɔ́ ne Mendoó Ukpea.’ ³⁴ Me ngé ndere epyembɔ ne Jisɔs, ne ngarege ɛnyú nnó ji alú Maá Ɛsɔwɔ.”

Baá utɔ́ abi Jisɔs abɔ́ mbe akuú

³⁵ Bií ebifó uɔyagé, Jɔn ama atené eféé ne baá utɔ́ bií apea. ³⁶ Ndere agéne Jisɔs akene aɔye, aɔ́ɔ ne baá utɔ́ bií aké, “Gégé maá egɔɔɔme gepégé Ɛsɔwɔ mbɔ.”

³⁷ Ne baá utɔ́ bií bimbɔ apeá áwúgé ndere Jɔn aɔ́ɔ mbɔ, ákwólé Jisɔs. ³⁸ Jisɔs ábwólégé ushu meso agé ebwɔ́ ndere akwólégé ji, ágií ebwɔ́ aké, “ɛnyú dekelégé ndé?” Ebwɔ́ aké ne ji “Rabi wɔ ɔ́wɔlege efɔ́” (Ula Rabi utene nnó menleré).

³⁹ Aké ne ebwɔ́, “Chwóge dégé mbaá ayi me njwólege.” Ebwɔ́ ákwólé yé ji áɔye gé mbaá awu, álá ɛwú ábelé ne ji bií bimbɔ. Gébé eyigémbɔ gébó gélú kálánká eni né nkwale.

⁴⁰ Ne baá utṓṓ bina apeá abi áwuú ndere Ἰὼν ajoṓ ákwólé Jisṓs, ama ele Andru meḡmo Simun Pita. ⁴¹ Andru abó mbe akelé meḡmo wuú Simun. Agégé ji, agaré ji aké, “Esé degé Muú yi Esṓwṓ akweré ji elá gefwa.” Mabo ami na, malu wye mabo mami mamaá ne Kras. ⁴² Asé yé Simun afé mbaá Jisṓs ne Jisṓs apé ji domeé, aké, “Wṓ ṓkamege Simun maá Ἰὼν, akuú nye ntó wṓ nnó Sefas.” Sefas alu wye mabo mami mamaá ne Pita. (Ula Pita utene nnó etárávé.)

Jisṓs akú Filip ne Nataniel

⁴³ Bifí ebifṓ uyyagé, Jisṓs akpome mmye manjye Galilíí, ndere ajyeyé agé Filip, ajoṓ ne ji aké, “Kwólé me.”

⁴⁴ Filip ntó atané Betsada maá melo ayi Andru ebwṓ ne Pita atane wye. ⁴⁵ Filip akéle Nataniel. Agégé ji, agaré ji aké, “Esé dégé muú ayi Mosis asamé né mabé atome ne ji ne bṓṓ ekpávé Esṓwṓ ntó ásá ato ne ji. Alu Jisṓs muú Nasaret maá Josef.”

⁴⁶ Nataniel akale aké, “E é! Genó gelógélṓ ntó gétánege né Nasaret.”

Filip aké, “Chwṓ kpa amε jyε ṓgé.”

⁴⁷ Jisṓs agégé ndere Nataniel achwṓṓ eta wuú, aké, “Gé maá Isreli ayi wáwálé na. abwólége fṓ dembwole.”

⁴⁸ Nataniel agii ji aké, “Ṗpye nnó ne ṓkaá me?” Jisṓs ashuú ji meko aké, “Gemεgé nnó Filip akú wṓ, me ngé me wṓ né ulaá genṓṓ eyigé ákuú nnó fig.”

⁴⁹ Nataniel awúgé mbo, aké, “Ménleré wṓ ṓlu Maá Esṓwṓ, ṓlu nto mfwa bṓṓ Isreli.”

⁵⁰ Jisṓs aké ne ji, gétúgé ngaré wṓ nnó ngé wṓ né ulaá genṓṓ eyigémbṓ, “Ne ṓfyeyé metṓṓ ne me? Ṗgéne nye ukpékpé unó bi upwṓṓ ebi.” ⁵¹ Ama ajoṓ aké, “Ngarége enyu wáwálé nnó, dégéne nye nkane mfaánebuú anenege ne makiénné Esṓwṓ akwṓme áshulege ne mfaa Maá Nte Mekwaá.”

2

Neba né melo Kana

¹ Bií ebifó ujjagé, né ndo eyi egbeé eléé, neba nefó nebó nélú né melo Kana né gebagé mewaá Galilií, mma Jisós abó alú wye. ² Álo ntó Jisós ne baá utóó bií né neba eníné mbo. ³ Ne mmóó epaá ewémbó mabyegé mma Jisós ajóó ne ji aké, “Mmóó bwó mabye.”

⁴ Ne Jisós ajóó ne ji aké, “Mma ogarégé fó me genó eyigé mbóó mampye, gébé ya gélú gakwáne.”

⁵ Yémbó mma Jisós ajóó ne baá defwe abi ánene ankéé aké, “Pyegé yéndégenó eyigé ji agarege enyú nnó dépye.”

⁶ Eké epyéémbó, bó nkwo manaá fó akené álu eféé kwókwólé abi bóó Jus áchwele manaá wye ne áshwónege byó bwó manemmye mbaá Esowo ndere gepogé bwó gélú. Nkwó ama akpene baá bó nda manaá esaá yé esaá meso efya.

⁷ Jisós ajóó ne baá defwe abi ánene ankéé aké, “Fyegé manaá magbeé né bó nkwo bimbó.” Áfyegé manaá magbégé lábé lábé, ⁸ aké ne ebwó, “Chwegé amifó déchye memgbare epaá.” Ne ápye wye ndere ji ájóó. ⁹ Ne memgbare epaá afwórégé manaá amimbó, ami mabwolé mmóó, akaá fó mbaá ayi mami matané wó. Yémbó bóó abi áchwélé manaá amimbó ákaá. Ne megbare epaá akuú menó neba atené baba, ¹⁰ ajóó ne ji aké, “Yéndémuú anegé epaá, abóó kpe mbe achwó ne mmóó malómáló. Bóó ányúgé me kpaá ápwagé ne achwó ne ami mabomabo. Ne wó obelé mmóó ami malómáló mala kpaá té nana?”

¹¹ Ge gepoge ufélékpa mbe eyigé Jisós apyee na. Ápye geji né Kana né gebagé mewaá Galilií. Apye mbo manlere gepogé uto bií. Ne baá utóó bií ágégé mbo áfyéé matóó ne ji.

¹² Επαά ewémbo ebyégé, Jis̄s ashulé afé né Kapanom ne mma wuú, aηmo bií ne baá utó bií, eféé ne ebwó ábelé mboó ndó.

Jis̄s abú bó bi ákpoó unó né mmu echa upe Es̄wa

(Mat 21:12-13; Luk 19:45-48; Jon 2:13-22)

¹³ Επαά κοό upú bó Jus elágé kwókwólé Jis̄s akwó afé né Jerosale. ¹⁴ Akwónégé, akpe né mmu dachi echa upe Es̄wa. Agé ndere bó abi ákpoó mpó, magōηme, upwene mampye upe mbaa Es̄wa, ne abi ájwólé ákworege manka. ¹⁵ Agégé mbo, abó manyií akwye getó, abú bó bimbo ako átané wye chónchó ne magōηme, ne mpó. Atyá manka ayi bó abi ákene gesegé manka mankwóre, amu makpókropógélé bwó agbé. ¹⁶ Ne anyá bó abi akpoó upwene aké, “Kragé ubi détáné fa, débófó mambwólé gepúgέ Nte wa géla ntoné gese wó.”

¹⁷ Jis̄s apyegé mbo, baá utó bií áte meko mejó ayi asamé né mmu ηwe Es̄wa nnó, “Géchyéé eyigé me nwyáá né gepú jyε gesó me mmu eké mewε.”

¹⁸ Ákpákpá bó Jus áchwó jó ne Jis̄s áké, “Ndé gefogé gepo eyigé wó okagé lere mampye esé dékaá nnó elé Es̄wa ne achye wó eshye mampye depó eti.”

¹⁹ Jis̄s ashúu ebwó meko aké, “Muúgέ echa upe ewéna, nselé ndó elé mpye ewú ekere meso ndere ebo elu”.

²⁰ Bó bimbo áké, “Oké ndeé? Echa upe ewé, eselé esé usaá ηme upeá meso ekené mantené, ne wó oké oselé ndó elé mantené ewú?” ²¹ Yémbo echa upe ewé Jis̄s ajó mbo, ató elé ne menyamme wuú jimboó. ²² Jis̄s akwilégé né negbo, baá utó bií áte nnó ji abó ajó mé mechó ewé. Ákamé ne genó eyigé ηwe Es̄wa ajó ne eyigé Jis̄s ajó.

Jis̄s akaá genó eyi gélu né metó akwaá

²³ Ne gébégέ Jis̄s alú né Jerosale anyéé epaá koó upú, apye gejamégé bó áfyéé mató ne ji gétúgέ ufó unó ne

ufélekpa ebi ji apyεé. ²⁴ Yémbɔ Jisɔs afyεé fɔ matɔ́ ne ebwɔ́ wɔ́, néndé akaá ndere mekwaá alú. ²⁵ Epósé ewé muú agarégé ji néndé jimɔ́ akaá mé genó eyi gélú mekwaá metɔ́.

3

Jisɔs ne Nikodemus

¹ Muú kpaá bɔ́ Jus fɔ abó alú, ayi ákuú ji Nikodemus. Alú muú ekwɔ́ bɔ́ Farasi. ² Mende yimbɔ achwɔ́ bané Jisɔs ne utuú, ajɔ́ ne ji aké, “Ménleré esé dékaá nnó Esɔwɔ́ ne atɔ́mé wɔ́, néndé muú fɔ akágé pye unó bi wɔ́ ɔpyεε, mbɔ́gé Esɔwɔ́ álá pɔ́ ne ji.”

³ Ne Jisɔs ashúú ji meko aké, “Ngarégé wɔ́ wáwálé nnó, mbɔ́gé álá ábyé muú mambyε ayi meke wɔ́, agene fɔ gefwa eyigé Esɔwɔ́ ágbárege.”

⁴ Ajɔ́gé mbɔ́, Nikodemus agíí ji aké, “Muú akwɔ́gé mbɔ́ mé ukoó, ápyεé mbɔ́ nnó ne ámá ábyé ji?” nno amage kpe né mmu une mma wuú ábyé ji?

⁵ Jisɔs ashúú ji meko aké, “Ngarégé wɔ́ wáwálé nnó mbɔ́gé álá ábyéé muú nebyéé né manaá ne Mendoó wɔ́, anyéé fɔ gefwage Esɔwɔ́. ⁶ Mekwaá abyene ele nte mekwaá, Mendoó ntó ebyene elé Mendoó. ⁷ Ékágé olá meno mekpo fuú, elé njɔ́ ne wɔ́ nnó, abó mambyé muú mambyé ayi meke. ⁸ Mbyo amyε yéndé mbaá ayi akelégé, muú awuú gewya jíí, yémbɔ́ ákágé fɔ mbaá ayi atané ne mbaá ayi ajye. Wyembɔ́ ntó ne elu ne muú ayi ábyéne ji né Mendoó. Muu ákaáge gare fɔ ndere Mendoó ebyene Mendoó.”

⁹ Nikodemus awúgé mbɔ́, agíí Jisɔs aké, “Éwéna eβεε mbɔ́ nnó?” ¹⁰ Jisɔs ashúú ji meko aké, “Wɔ́ olú gekpékpéégé menleré bɔ́ Isréli nnó ɔkágé unó bi?” ¹¹ Ngaregé wɔ́ wáwálé nnó, esé dejɔ́ge depɔ́ etiré dékágé, ne dégarege unó bi esé dégéne, yémbɔ́ enyú dékelege fɔ manwú.

¹² Ngarege enyú unó bi upye fa mme enyú dékámégé, nnó ngare enyú ebi upyéé né mfaánebuú ne dékámégé? ¹³ Yé muú ayi akwómé mé ájyéé né mfaánebuú apó, ekosé wye Maá Nte Mekwaá ne atané mfaánebuú achwóo fa mme. ¹⁴ Ndere Mosis abwéé nyá mmyɔ né mashwone wyembo ntó ne abóo mambwe Maá Nte Mekwaá né mfaá ¹⁵ Ne yéndémuú ayi áfyéé metóo ne ji, abó geɲwá eyi gélagé byé.

¹⁶ Esɔwɔ abó gejeé ne bóo mme, nkáwú ne atómé danchi maá wuú nnó yéndémuú ayi áfyéé metóo ne ji, anomé fɔ mme detu, abó geɲwá eyi gélagé byé. ¹⁷ Esɔwɔ átóo fɔ Maá wuú fa mme nnó áchwó ágare nnó bóo mme ákwe mpa wó. Ató lé ji nnó áchwó áfere ebwó né efwyale gabo. ¹⁸ Yéndémuú ayi áfyéé metóo ne ji akwene fɔ mpa, yémbo muú ayi alá áfyéé metóo ne ji wó akwe mé mpa néndé áfyéé fɔ metóo ne danchi Maá Esɔwɔ wó. ¹⁹ Gé na ne mpa ayi mbo abeé nye. Geɲgbó gechwó fa mme, yémbo bóo ágbóo ne gemua ápwɔ geɲgbó néndé unó bi ebwó abo ápye ulómé fɔ. ²⁰ Ne yéndémuú ayi apyéé gabo akií fɔ geɲgbó, ne akélagé fɔ manchwó né geɲgbó nnó ekágé gabo wuú agéné. ²¹ Yémbo muú ayi apyéé galógáló, achwóo né geɲgbó, nnó galógáló wuú agéné ágé nnó ji apyéé ndere Esɔwɔ akélege.

Jɔn menwyaá bóo manaá Esɔwɔ agaré ndere Jisɔs alu

²² Ewyágé Jisɔs ne baá utóo bií alyaa Jerosale, áfé né gebagé mewaá Judiya ábelé ewú mboó ndo awyagé bóo manaá Esɔwɔ. ²³ Né gébé eyigémbo, Jɔn menwyaá bóo manaá Esɔwɔ abó awyagé ntó bóo manaá Esɔwɔ né melo Enon ewé elú kwókwólé ne melo Salim, élé manaá malú ewú dɔo. Bóo ájye eta wuú awyagé ebwó manaá Esɔwɔ. ²⁴ (Né gébé eyigémbo, ábó álú danfyɛ Jɔn né deno.) ²⁵ Ewyágé muú Jus fɔ aló manye mbeé ne baá utóo Jɔn, gétúgé gefɔo eyigé muú abóo manshwóné mmye ne ábé pópó né mbe ushu Esɔwɔ. ²⁶ Ne baá utóo Jɔn achwó eta

wuú agaré ji aké, “Ménleré, mende ayi nyá ɔbɔ ɔlu ne ji né egbé ebéé Jodan ewé né, ayi ɔbɔ ɔgarege bɔɔ gétú jíí, alú mbo fa ne bɔɔ ako ájyéé eta wuú awyagé ebwɔ manaá Eɔwɔ.”

²⁷ Ájɔ́ǔǔgé mbo, Jɔn ashuú ebwɔ meko aké, “Muú fɔ akáǔǔgé bɔ́ genó ekose nno Eɔwɔ achyegbe ji geji. ²⁸ Enyú ambɔɔ délú bɔ́ ntésé ba gébégé ngaré nnó, ‘Me mpó fɔ́ Muú yi Eɔwɔ akweré ji elá gefwa. Eɔwɔ atɔ́ me nnó mbó mbe ne ji.’ ²⁹ Menɔ́ neba ne awyaá mendée neba, yémbo mejeé menɔ́ neba, muú ajwɔlege awuú meko menɔ́ neba, abéé ne nechóchó gétúǔǔgé meko menɔ́ neba ayi ji awuú. Nechónchó enina nelú ena, ne nana metɔ́ ɛǔǔ me gétúǔǔgé mende yina. ³⁰ Ji abó mankwó ɛǔǔ, me mbó magbó gelú.”

³¹ “Muú yi atané mfaánebuú aǔǔea gembé apwɔ́ bɔɔ ako. Muú mme, abyé wye muú mme ne ajɔ́ǔǔgé lé depɔ́ ndere bɔɔ mme ájɔ́ǔǔge. Ji ayi atané mfaánbeuú apwɔ́ bɔɔ ako. ³² Ji agarege unó bi ji awuú ne ebi agéne, yémbo yé muú yi akamege meko wuú apó. ³³ Yéndémuú ayi akámege meko mejɔ́ wuú alerege nnó genó eyigé Eɔwɔ ajɔ́ǔǔ gelú wáwálé. ³⁴ Ne muú yi Eɔwɔ atómé, ajɔ́ǔǔgé élé depɔ́ré Eɔwɔ néndé Eɔwɔ achyegbe ji uto Mendoó wuú byáǔǔgébyáǔǔgé. ³⁵ Nte agboó ne Maá, ne afye ji unó uko né amu. ³⁶ Ne yéndémuú ayi áfyéé metɔ́ ne Maá yimbo, awyaá geɔwá eyi gélagé byé. Yémbo, yéndémuú ayi atóó mekpɔ́ mamfyé metɔ́ ne ji agéné fɔ́ geɔwá eyigémbo, metɔ́ usɔ́ Eɔwɔ elu ne muú yimbo te kwyákwyá.”

4

¹ Ekwɔ́ bɔɔ Farasi áwú nnó bɔɔ abi ajyee mbaa Jisɔs, ji awyage ebwɔ́ manaá Eɔwɔ aja apwɔ́ abi ajyee mbaá Jɔn. ² Yembo wáwálé alú nnó Jisɔs jimbo awyáǔǔgé fɔ́ bɔɔ manaá Eɔwɔ, élé baá utɔ́ bíí ne áwyáǔǔgé. ³ Ne Jisɔs awúǔǔgé nnó bɔɔ Farasi áwu nnó bɔɔ abi áchwɔ́ eta wuú aja apwɔ́ abi Jɔn,

alyaá Judiya akeré meso né Galilií, ⁴ abó mankoó wye né gebage mewaá Samariya ne afé né gebagé mewaá Galilií.

⁵ Ákwónégé né gebagé mewaá Samariya akwóné melo ewé ákuú nnó Sikar. Sikar alú kwókwólé ne melú mme ewé Jakób abó achyéε maá wuú Josef. ⁶ Embu manaá ewé Jakób abó áchomé elú ntó efeé. Jisós ákegé ápwagé, ajye jwólé wye. Gébé gélú kalarjá efyánéεpeá ne ηwomese eyigé Jisós akwóné né mbaá yimbo.

⁷ Éké ewyáge, mendée Samariya fɔ achwó efeé manchwé manaá. Jisós ajóó ne ji aké, “Chyéé me manaá nyú.” ⁸ Gébé eyigémbɔ, baá utóó bií áfé né melo manjye na menyéé.

⁹ Mendée Samariya yimbo aké, ne ji “Wɔ olú muú Jus, me nlú muú Samariya, epyéεmbɔ nnó ne ogií me manaá manyú?” Ajóó mbɔ néndé bɔó Jus ne bɔó Samariya átuúgé fɔ. *

¹⁰ Jisós ashuú ji meko aké, “Wɔ ɔbó ɔkaá mbɔ echye ewé Esɔwɔ achyεgé ne gefɔgé muú ayi agií mbɔ wɔ manaá, mbɔ ogií ji, ne ji abó achyεgé wɔ manaá ami machyεge geɲwá.”

¹¹ Mendée yimbo ajóó ne ji aké, “Ata ɔpó ne genó manchwé manaá, ne embu manaá ewéna egomé. Ɔpyéε mbɔ nnó ne ɔgé manaá ami machyεgé geɲwá? ¹² Nnó wɔ ɔjeá gεme ɔpwɔ gekwenege nte sé Jakób muú áchomé esé embu manaá ewéna? Ewé jimbo, baá bií ne utú bií anyúú manaá wye.”

¹³ Jisós aké ne ji, “Yéndémuú ayi anyú manaá amina, mmwólé manaá emágé pye ji, ¹⁴ yémbɔ, yéndémuú ayi anyúú manaá ami me nchyεge nye, mmwólé manaá

* ^{4:9} Elú wáwálé nnó: Bɔó Jus átugé fɔ ne bɔó Samariya néndé gébé eyigé bɔó Asariya amyéé be ápwɔó bɔó Isréli, ákpa ebwó áfe ndere afwe. Ne abi álá né gebagé mewaá Samariya ába bɔó abi álá pó fɔ bɔó Jus. Ndere elúmbɔ, bɔ Jus bifɔ abi ála né gebagé mewaá Judiya, áse nnó ebwó ápɔ pópó né mbe ushu Esɔwɔ.

emágé pye sé ji te kwyakwya. Ne manaá ami me nchyege ji, mabwólége nye mala eta wuú eké embu nnyi ewé etanege manaá ami machyége geɲwá eyi gélagé byé.”

¹⁵ Mendée yimbo aké, “Ata chyeé me manaá amimbo nnó mmwólé manaá epyege sé me, ne nnó nchwóge sé fa manchwé manaá.”

¹⁶ Jisɔs ajɔ́ ne ji, aké, “Chó kuú meno wye enyú déchwó.”

¹⁷ Ne mendée yimbo ashúú ji meko aké, “Me mmpɔ ne meno”,

Jisɔs aké, “Wɔ ɔlú cho ndere ɔké ɔpɔ ne meno, ¹⁸ néndé ɔbɔ ɔbá mé anɔ ata, ne ayi ɔlú mbo ne ji nana, apɔ́ fɔ́ meno wye. Genó eyigé wɔ ɔjɔ́ mbo gélu wáwálé.”

¹⁹ Mendée yimbo ajɔ́ ne ji aké, “Ata elúmbɔ eké wɔ ɔlú muú ekpávé Eɔwɔ. ²⁰ Ukwene ante sé ábɔ́ ánógé Eɔwɔ né mekwe ewéna, yémbɔ enyú bɔ́ Jus deké ánógé elé Eɔwɔ né melo Jerosale.”

²¹ Jisɔs ajɔ́ ne ji aké, “Kámé genó eyigé me njɔ́gé, gébé gechwó nye eyigé enyú délá nógé sé Eɔwɔ fa né mekwe ewéna, yeé ebéle né Jerosale. ²² Enyú bɔ́ Samariya dénógé genó eyigé délá kaágé, esé bɔ́ Jus dénógé genó eyigé dékaágé néndé muú ayi áférege akwaá né efwyale gabo atanege nye elé né mbaá bɔ́ Jus. ²³ Yémbɔ gébé gechwó, ne géchwó mé, eyige bɔ́ abi anógé Nte se wáwálé anoge nye ji né gefɔ́ eyi gelu wáwálé ndere Mendoó Eɔwɔ elerege. Gé ufɔ́ bɔ́ abi Eɔwɔ akélege nnó ánoógé ji mbo. ²⁴ Eɔwɔ alú Mendoó ne bɔ́ abi anógé ji abɔ́ manógé ji né gefɔ́ eyi gelu wáwálé ndere Mendoó Eɔwɔ elerege.”

²⁵ Ne mendée yimbo aké, “Nkaá nnó Muú yi Eɔwɔ akweré ji elá gefwa, ayi akuú ji Kras achwó, gébégé achwógé agarege nye esé yéndégenó chánéné.”

²⁶ Jisɔs agaré yé ji aké, “Me yi njóge mbo nlu ji awu.”

²⁷ Ἐκέ εὑυάγέ βαά υτῶ Jisṓs áchwó; ne álá meno mekpo fuú nkane ágéné ji ajṓoge mejṓ ne mendée yémbṓ yé muú ayi agíí ji nnó ṓkelege ndé, yé ebé elé nnó ulannó ṓjṓoge mejṓ ne mendée yina apó.

²⁸ Mendée yimṓ alyaá yé ḡkwó manaá wuú eféé afé né melo ajye gáre bṓ aké, ²⁹ “Chwóge dégé mende ayi agaré me yéndégenó eyige me mbṓ mpyéé. Nnó ji ne alu Muú yi Esṓwṓ akweré ji elá gefwa?” ³⁰ Ne bṓ átané né melo ájyéé gé Jisṓs.

³¹ Né gébé eyigé mendée yimṓ ajyee né melo, baá υτῶ Jisṓs ákpeáge ji áké, “Ménleré nyé menyéé.”

³² Yémbṓ Jisṓs ajṓ ne ebwó aké, “Me nwyá menyéé manyé ayi enyú délá kaá wó.”

³³ Ajṓgé mbṓ, baá υτῶ bíí ájṓ ne ate aké, “Nnó muú fṓ achwó ji ne menyéé?”

³⁴ Ndere ájṓgé mbṓ, Jisṓs aké, “Menyéé wa alú elé mampye genó eyigé muú ayi atómé me akélege ne mampye υτῶ bíí nnéré chánchá. ³⁵ Pó enyú déjṓoge na nnó, ‘Éla amfaá ani ne mbwé ákwóné mamferé?’ Yémbṓ me ngarege enyú nnó bwege ame dépe makṓ, mbwe akwóné mé mamferé. ³⁶ Ye nana muú ayi aférégé mbwé abṓ nsa wuú ne anywerege mbwé yimbṓ ne mbwé yimṓ ele geḡwá eyi gélagé byé. Ébégé mbṓ, mempené ne memferé ábéé ne nechóchó chónchó. ³⁷ Épyegémbṓ, nekanemejṓ eniné ajṓ nnó, ‘Mempené apégé, memferé aféré’ nelú wáwálé. ³⁸ Me ntó enyú nnó déjyéé déféré mbwé né mekwó ewé enyú déla dépéé mbwé wye wó. Bṓ abi chá ápye υτῶ, enyú débṓ nsá né υτῶ bwó.”

Gejamégé bṓ Samariya áfyé metṓ ne Jisṓs

³⁹ Né gébé eyigémbṓ gejamégé bṓ Samariya, áfyé metṓ ne Jisṓs gétúgé genó eyigé mendée yimṓ agaré ebwó nnó, “Ágaré me yéndégenó eyigé mbṓ mpyéé.”

⁴⁰ Bóó Samariya bimbo, ágégé Jisós, áné ji mmye nnó ajwólé ne ebwó, ne Jisós abelé ne ebwó ndo epeá.

⁴¹ Né mboó ndo eyimbo, gejamégé bóó ama áfyé metóó ne Jisós gétúgé mekomejóó ayi ji ágaré. ⁴² Ne ájóó ne mendée yimbo aké, “Esé défyéé metóó ne Jisós nana epósé gétúgé mekomejóó ayi ógaré esé néndé esé ambóó déwú ne dékaá nnó ji alu Mempoó bóó mme wáwálé.”

Jisós apyéé maá muú kpaá góména atoó

⁴³ Ndo yimbo epea ekógé, Jisós alyaá melo Samariya afé né Galilií. ⁴⁴ Jisós jimboó abó ajóó mé aké, “Muú ekpávé Esowó apó ne énogé né melo wuú.” ⁴⁵ Ákwónégé né Galilií bóó melo Galilií ásé ji amu apeá néndé ebwó ágé yéndégenó eyigé Ji apyéé né Jerosale gébégé epeá koó upú. Elé ebwó ntó ábó álú wye.

⁴⁶ Ne Jisós ama ajyéé né melo Kana ewé ji abó apyéé manaá mábwólé mmoó né gebagé mewaá Galilií. Ne muú kpaá góména fó abó alú né melo Kapanom ayi maá wuú abo amée. ⁴⁷ Mende yimbo awúgé nnó Jisós atané melo Judiya achwó né Galilií, ajyé ne ji mmye nnó áchwó ápyéé maá wuú ayi amée álá magbomagbó átoó.

⁴⁸ Ne Jisós ajóó yé ne ji aké, “Me nlá mpyé gepogé ufélékpá ebi ulérege utó Esowó wó, enyú défyéé fó matóó ne me.”

⁴⁹ Ajóógé mbo, muú kpaá yimbo aké, “Ata chwó déjyé ekágé maá wa agbó.”

⁵⁰ Ne Jisós ajóó ne ji aké, “Chó maá wyé atoge nye.”

Ne mende yimbo akamé ne mekomejóó ayi Jisós ajóó mbo, afé. ⁵¹ Ndere mende yimbo ajyéé, baá défwé bíí átuú ne ji né meti, ágaré ji áké, “Maá wye alu mebe.” ⁵² Ne mende yimbo agií ebwó gébé eyigé maá yimbo atoó. Áké, “Gefwene yimbo gébyé ji mmye njuna né kalaṅká ama.”

⁵³ Ágárégé ji mbɔ, ate nnó élé wye né gébé eyigémbɔ ne Jisɔs abɔ ajɔ́ ne ji nnó, “Maá wye atógé nyɛ.” Ndere epyémbɔ mende yimbɔ ne ula gepú bíi uko áfyé metɔ́ ne Jisɔs.

⁵⁴ Gé ndɔ ayi agbeé manjáne apea ayi Jisɔs aleré gepɔ́gé ufélékpá né Galilií gébégé atané né Judiya.

5

Jisɔs apye mbwére ató

¹ Ndɔ́fɔ́ ekógé, Jisɔs alyaá Galilií akwɔ́ afé né Jerosale manjye nyé epáá bɔ́ Jus fɔ́. ² Né melo Jerosale, géntoógé manaá fɔ́ gélú wye eyigé anɔ geji neɔ agbá ata, Kwókwólé ne menombi ewé magóhɔme ákóge wye. Ákuú geji né mejɔ́ Híbru nnó Betsata. ³ Gejamégé bɔ́ abi amée, ájwólége wye. Abi amɛ nónómé, ubwéré, ne abi amée unchanchi. Ágile nnó Nnyi nebulé. ⁴ Ekiénné Esɔwɔ́ fɔ́ echwɔ́, gébégébé ebúlege géntoógé manaá eyimbɔ. Ne muú ayi ábɔ́ mbe ashúlége né mmu manaá mimbo, yéndé nemée eniné ji amée nebyeé. * ⁵ Mende fɔ́ ntó ayi abɔ́ amée né aɔhɔme esaá meso nekuúnelé abɔ́ alu efé. ⁶ Jisɔs agégé ji ndere álú éféé bélé, akaá nnó amée mé né gejamégé aɔhɔme. Agíí ji aké, “Ɔkelege nemée nyé nebye?”

⁷ Mende yimbɔ ashúú ji meko aké, “Ata, mpó ne muú ayi akpané me afyéé né mmu gentoó eyigémbɔ gébégé nnyi nébulége. Yéndégébé nkulégé manjye, muú yicha abɔ́ mbe.”

⁸ Ajɔ́gé mbɔ, Jisɔs aké ne ji, “Kwilé ka, pwi gebo jyé, ɔjye mmu.” ⁹ Ne ténéténé ayi Jisɔs ajɔ́ mbɔ mende yimbɔ ató, akwilé ka, apwi gébo jíí akene.

Mechó ewéna epyé né bíi uwyaá bɔ́ Jus. ¹⁰ Epyégémbɔ, ákpakpa bɔ́ Jus ájɔ́ ne mende yi ató mbɔ aké, “Fina élé

* ^{5:4} Elú wáwálé nnó: Malɔ́ ani yina, apó né ukwéne bɔ́ hɔwe.

bií uwyaaá, ne ebé sé ekamé f́ nnó muú akpá gébɔ né bií uwyaaá ẃ.”

¹¹ Ne mende yimbɔ ashuú ebwó meko aké, “Muú ayi apye me ntoó ne agaré me nnó nkpá gébɔ ya nke njye.”

¹² Ákpakpa bimbɔ, ágií ji aké, “Ndé muú awú agaré wɔ nnó ðkpá gébɔ jye ðkené”?

¹³ Mende yimbɔ akagé sé muú ayi apye ji atóó, néndé gejamégé bɔ́ abó alú eféé, ne Jisɔs akpe né mpú bwó.

¹⁴ Ewyagé Jisɔs ama agé ji né mmu echa ure Esɔwɔ, ajóó ne ji aké, “Gé, nana ðtoó, ðpyegé sé gabo, ékágé mechó kpáa eshúlí wɔ mmye.” ¹⁵ Ne mende yimbɔ ajye garé yé ákpakpa bɔ́ Jus bimbɔ nnó elé Jisɔs ne abó apyéé ji atóó.

¹⁶ Eféé mbɔ ne ákpakpa bɔ́ Jus álóó manchyegé Jisɔs efwyale gétúgέ ji apyéé muú atóó né bií uwyaaá. ¹⁷ Jisɔs ajóó ne ebwó aké, “Nte wa apye utóó yéndégébé, mentó mbɔ mampyege utóó.”

¹⁸ Ajóógé mbɔ, matóó ásó ákpakpa bɔ́ Jus kpaá, ányémeno nnó ábó manwá ji. Néndé ji akwé f́ ebé bií uwyaaá ewú ewú wó, améé ntó mmye ne Esɔwɔ gétúgέ ajóó nnó Esɔwɔ alú nte wuú.

Jisɔs awya utó manchyéé geɲwá ne mansó mpa

¹⁹ Jisɔs ajóó ne ebwó aké, “Me ngaré enyú wáwálé nnó me Maá nténégé f́ ushu ushu ba mampye genó, ekosé unó bi me ngéne Nte wa apyéé ne me ntó mpye néndé yéndégenó eyigé Nte apye, geji ntó ne Maá apyéé. ²⁰ Elé Nte agboó ne me Maá alérege me unó uko ebi jimboó apyéé. Ne amágé lére nye me ukpékpé unó bi upwóó bina. Ne enyú délaá nye mano mekpo fuú. ²¹ Ne wye ndere Nte apye bɔ́ abi ágboó ákwilege ne negbo, achye ebwó geɲwá, mbɔntó ne Maá achyegé geɲwá mbaá yéndémuú ayi ji Nte akélege. ²² Ne yé muú ayi Nte wa asóó mpa wuú apó. Yémbɔ achye me Maá wuú utó nnó nsógé mpa bɔ́ akó.

²³ Nnó bɔ́o ako ánoḡé Maá wye ndere ánoḡé Nte. Muú ayi alá anóḡé Maá wó, ebyennó ánoḡé f́o ntó Nte muú atómé ji.

²⁴ “Ne me ngarége enyú wáwálé nnó yéndemuú yi awuú mekomejɔ́ wa ayina, ne áfyéé metɔ́o ne muú ayi atómé me, awya geḡwá eyi gélagé byé. Muú yimbo ntó akpéné f́o unɔ́o mpa, atané me né meti negbo akpe né meti geḡwá.

²⁵ Ngarége enyú wáwálé nnó gébé géchwɔ́, ne géchwɔ́ mé eyigé bɔ́o abi álú ne meti negboó awuú nye meko Maá Esɔwɔ. Ne bɔ́o abi awuú ne áfyéé metɔ́o ne ji, ákerege nyé né meti geḡwá. ²⁶ Ndere Nte wa jimbo alú menchyéé geḡwá mbɔntó ne ji apye me Maá wuú nnó mbé menchyéé geḡwá. ²⁷ Ne achyéé me Maá wuú uto mansó mpa akwaá, néndé melú Maá Nte Mekwaá.

²⁸ “Ékágé délá mano mekpo fuú gétúgé mechó ewé. Gébé géchwɔ́ eyigé áwuú bɔ́o abi álú né mmu manome áwúu nye mekomejɔ́ Maá Nte Mekwaá ²⁹ Áwúgé átánege nye mmu manome. Abi ápyéé unó bi Esɔwɔ ákélege, ákwilége nye ákpe né geḡwá eyi gélagé byéé. Ne abi ápyéé gabo ákwilége nye ákpe né unɔ́o mpa. ³⁰ Nkágé téne f́o ushu ushu ba mpye genó. Nkane Nte wa agárege me mbɔntó ne nsɔ́o mpa. Ne gefɔ́o eyigé me nsɔ́o mpa gelú cho, néndé nkelege lé mampye genó eyigé muú ayi atómé me akélege nnó mpye, epóf́o ndere me nkélege mampye.

Bɔ́o ntese Jisɔs

³¹ “Mbɔ́ge me mbɔ́o nke ngarege bɔ́o depɔ́ etiré détome ne uto ba ebyénnó unó bi me ngarege mbɔ́o úlú detú.

³² Muú f́o ntó alú ayi alú ntésé wa, ne nkaá nnó unó bi ji agarege átóme ne me, úlú wáwálé. ³³ Enyú detó nyá bɔ́o dentɔ́o mbaá Jɔn menwyaá bɔ́o manaá Esɔwɔ, ne ji agaré enyú wáwálé gefɔ́ge muú ayi me nlu. ³⁴ Me nkelege f́o nnó bɔ́o ákaá gefɔ́ge muú ayi me nlu. Me njóḡé mbɔ́o ntome ne Jɔn, nkelege elé nnó enyú dewu nnó ékágé dekwe mpa

Εσωω. ³⁵ Ji Jøn abó alú eké etulekarj ewé élúlí égénege. Ne mboó gébé fó enyú debo désé geŋgbó jíí ne nechóchó. ³⁶ Me nwyá unó bi úlérege gefogé muú ayi me nllú, ebi uŋea upwá ebi Jøn ágaré. Elé wye utóó ubi, ebi Nte wa afyéé me né amu nnó nnéré, ubi ne mpyéé. Ne ubi ne úlérege nnó Nte wa ne atómé me. ³⁷ Ne Nte wa muú atómé me, agaré ntó gefogé muú ayi me nllú. Enyú délú danwú meko wuú, ne ye gefogé muú ayi ji alú délú dangé. ³⁸ Ne enyú debelé fó mekomejós wuú né matós nyú wó, néndé genó eyi gelerege mbá elé metós ewé enyú dela défyéé fó ne muú ayi ji atómé wó. ³⁹ Enyú decherege uno ebi ásame né muu ŋwe Εσωω ayi déferé nnó ji ne apyéé enyú débó geŋwá eyi gélagé byé ne mekomejós yimbo ajósogé atome elé ne me. ⁴⁰ Yémbó enyú dékélégé fó manchwó eta wa nnó débó geŋwá eyi gélagé byé.

⁴¹ “Me nkélégé fó nnó ákwaá áféé me. ⁴² Yémbó ndere me nkaá enyú, enyú débós fó gejeé ne Εσωω wó. ⁴³ Me nchwó né mabó Nte wa, enyú déshya mansé me. Yémbó muú yi chá achwóge né mabó amií jimboós, enyú déselé nye ji. ⁴⁴ Enyú dékélege nnó ate bós ne áfenge enyú dékélege fó nnó muú yi ji mbií ne alú Εσωω, aféé enyú. Epyembo nnó ne enyú défyéé matós ne me.

⁴⁵ “Yémbó déferé gé fó nnó me ne nkúu nye enyú mpa né mbe ushu Nte wa, elé Mosis ayi enyú déneré matós ne ji ne akuú nye enyú mpa. ⁴⁶ Mbogé enyú débó défyéé matós ne Mosis wáwálé, mbó défyéé ntó matós ne me, néndé unó bi ji asamé, útoó ne me. ⁴⁷ Teé ndere enyú délá kamé nnó unó bi Mosis asamé úlú wáwálé wó, epyembo nnó ne dekame nnó ebi me njógé úlú wáwálé?”

6

*Jisós achyéé delé bós áta menyéé
(Mat 14:13-21; Mak 6:30-44; Luk 9:10-17)*

¹ Ἐβέλégé, Jisῶs achyaá géntoógé mewaá Galilií eyigé ákuú ntó nnó géntoógé Tiberas. ² Ne gejamégé bῶó ákwólege ji gétúgέ άγενέ gepῶgέ ufélekpá ebi ji apyεé bῶó mameé átoó. ³ Jisῶs ne baá utῶó bií ákwó άjye jwóle né mfaá mekwe. ⁴ Gébé eyigémbῶ, epaá bῶó Jus εwé ákuú nnó epaá koó upú, éla kwókwólé.

⁵ Ne Jisῶs ábwégé ame agé ndere gejamégé bῶó áchwῶó eta wuú, ajῶó ne Filip aké, “Dename mbῶ bred εfó ayi akwánege bῶó bina manyé?” ⁶ Agií mbῶ manwú meko yi Filip ashúge nye, néndé jimbῶó akaá mé genó eyigé ji abῶó mampye.

⁷ Filip ashúú ji meko aké, “Yé dékpá élé ηká eyi muú utῶó anyεé né ámfaá anεé ne déna bred dékáré ukéké ukéké mbaá bῶó bina, akwánégé fó εbwó ako.”

⁸ Ne maá utῶó Jisῶs ayifῶ ayi akúu ji nnó Andru menmo Simun Pita, aké, ⁹ “Njye gesa fῶ, alú fana ayi awyaá ntó bred eta eyi άpye ne bele ne meshuú epea, yémbῶ ekwánege mbῶ bῶó bina nnó?”

¹⁰ Ajῶgέ mbῶ, Jisῶs aké, “Gáré yéndemuú άjwólé ka.” Melú ewémbῶ ejá dambyanja dῶó, bῶó abi άjwólé wye ande εbwó εbwó álú genógé delé bῶó átáa. ¹¹ Ne Jisῶs asé ntóo bred eyímbῶ, achyé matamé mbaá εsῶwῶ, akaré mbaá bῶó abi ajwólé εfεé. Wyεmbῶ ntó ne apye ne meshuú eyimbo épeá ne yéndemuú ase ndere ji akelege. ¹² Ányégé agbégέ, Jisῶs agaré baá utῶó bií aké, “Nywerege ayi álaá ekágé délyaá yeé genógefó” ¹³ Ne ányweré ayi álaá άgbeé usá úfyáneupeá ye élé ntó bred εbῶ elú élé eta.

¹⁴ Ne bῶó bina ágégé gepῶge ufélekpá bina, εbí Jisῶs apyémbῶ, aké, “Gé muú εkpávέ εsῶwῶ wáwálé na, ayi alú manchwó fa mme.” ¹⁵ Jisῶs ákágé nnó bῶó bimbo ákélege mangbaré ji ne utó άpye ji ábé mfwa, alyaá εbwó ama akwó afé te mfaá mekwe jimbií.

*Jisɔs ake mfaá meko manaá
(Mat 14:22-23; Mak 6:45-52)*

¹⁶ Nkwálé akwónégé baá utóó Jisɔs áshulé áfé né mbale géntoógé mewaá eyigémbɔ, ¹⁷ ákpe ékpe manchyaá ájyé né melɔ Kapanɔm. Gébé eyigémbɔ utuú ugi, ne Jisɔs abó alú danchwó báne ebwó. ¹⁸ Ndere ajoyé mbyo metometo ammye apye mgbannyi akwome. ¹⁹ Ebwó ájyé gé genógé ñkpa neke eni, áké ágéne nkane Jisɔs akéne mfaá meko manaá achwó kwókwólé ne ekpée, ábó efo. ²⁰ Ne Jisɔs ajóó ne ebwó aké, “Défó gé, elé me.” ²¹ Ajóó gé mbɔ matóó ágo ebwó manse ji akpe né mmu ekpée, áké ápéle ékpe etaré mé mbale mewaá né mbaá ayi ebwó ájyé.

Jisɔs alú eké bred ayi achyegge geɲwá

²² Bií ujjage, gejamégé bɔó abɔ alu né egbé géntoógé mewaá ewefɔ, ágé nnó elé ékpe ema ne ebó elú né mbale nnyi. Ápe áge sé Jisɔs wó, ne ate nnó ji abó akpéé fɔ ékpe ewémbɔ ne baá utóó bií wó, baá utóó bií ábó áfé ebwó ambií. ²³ Wye né bií bimbo, makpe fɔ átané né melɔ Tiberas achwó táré né mapea gentoge mewaa kwókwólé ne mbaá ayi Ata Jisɔs abó ajelé bred bɔó anyé. ²⁴ Ápé Jisɔs ne baá utóó bií né makpe yimbo ágé wó. Akpe makpe yimbo áchyaá géntoógé mewaá eyigémbɔ áfé né melɔ Kapanɔm ákélege Jisɔs.

²⁵ Agégé ji, ágií ji aké, “Ménleré ndé gébé wɔ ochyaá géntoógé mewaá ochwó wé?”

²⁶ Jisɔs ashúú ebwó meko aké, “Me ngarégé enyú wáwálé nnó dékélégé fɔ me gétúge gepoge ufélékpá ebi enyú dégené. Dékélege elé me gétúgé dényéé bred dég-beé. ²⁷ Détulégé fɔ mmye dékélégé menyéé ayi áhóge, mmyége mmye dékélégé elé menyéé ayi achyegé geɲwá eyi gélagé byé. Ji yimbo ne me Maá Nte Mekwaá nchyegé nye enyú. Nte wa Esɔwɔ apye ukpekpe uno fɔ ne

alérege nnó ji achyée me utó bií, nnó nchyege bós geḡwá eyigembo.”

²⁸ Ne bós bimbo ágí ji áké, “Esé dépyéembo nnó ne dépyée utós Esōwō?”

²⁹ Jisōs ashuú ebwó meko aké, “Utōw Esōwō bimbo úlú nnó enyú défyée metós ne muú ayi ji atómé.” ³⁰ Bós bimbo ama agí ji áké, “Ndé ufélekpá ebi wō omáge pye nnó esé dégé ne dékámé ne genó eyigé wō ojósge? ³¹ Ukwéne ante sé anyé nyá mana né mashwóne, wye ndere asamé né mmu bō ḡwe Esōwō nnó, ‘Achyée ebwó bred ayi atané né mfaánebuú anyé’.”

³² Ne Jisōs aké ne ebwó, “Me ngarége enyú wáwálé nnó epófō Mosis ne achyée enyú bred ayi átané mfaánebuú, élé Nte wa ne achyége ushuú bred ayi mbós ayi atané né mfaánebuú. ³³ Bred ayi Esōwō achyege élé muú ayi atané mfaánebuú ne achyégé bós geḡwá eyi gélá gébyeé.”

³⁴ Jisōs ajósge mbo, bós bimbo áké, “Ata chyégé esé bred yimbo yéndégébé.”

³⁵ Ne Jisōs agaré yé ebwó aké, “Me ne nlú bred ayi achyége geḡwá. Yéndémuú ayi achwóō eta wa mesa ammye sé ji, ne muu ayi áfyée metós ne me mmwólé manaá nto epye sé ji. ³⁶ Ne ngare mé enyú nnó enyú dégé me yéembo défyée matós ne me wó. ³⁷ Yéndémuú ayi Nte wa achyége me, achwóō nye eta wa, ne yéndémuú ayi achwóō eta wa, me mbuú fó ji. ³⁸ Néndé me ntané fō mfaánebuú manchwó pye ndere nkélege wó, nchwólé mampye ndere muú ayi atómé me akélege. ³⁹ Ne genó eyigé muú ayi atómé me akélege nnó, mpye gélú nnó ekágé mpye yeé muú ama anó né geluágé bós ako abi ji achyée me. Mpye élé ebwó akwilé né negbo né bií bi kwyakwya. ⁴⁰ Néndé genó eyigé Nte wa akélege gélú nnó, yéndémuú ayi agéné me Maá wuú ne áfyée metós ne me,

abó geḡwá eyi gélagé byé. Ne me mpye nye ji akwilé né negbo né bíí ebi kwyakwya.”

⁴¹ Jisṣs aḡógé mbo, bṓó bimbo álo maḡménégé gétúgé ji aḡó aké, ‘Me nlú bred ayi atané mfaánebuú ashulé mme’.

⁴² Áké pó nnó Jisṣs maá Josef na? Esé dékage mma wuú ne nte wuú. Epyembo nnó ne ji aké atané mfaánebuú ashulé mme?

⁴³ Ne Jisṣs ashúú yé ebwó meko aké, “Gógé maḡménégé ne ate, ⁴⁴ yeé muú ayi ákágé chwó eta wa ayi nte wa muú atómé me álá aja ji áchwó wó apó. Ne ayi achwó eta wa, mpye nye ji akwilé né negbo né bíí bi kwyakwya. ⁴⁵ Muú ekpávé Esṓwṓ fṓ abó asá nnó, ‘Esṓwṓ alárege nye bṓó ako meti.’ Ewena etene nno yéndémuú ayi awuú ne agíí genó eyigé Nte wa akélege, achwó eta wa. ⁴⁶ Menjṓó mbo, epófó nnó muú fṓ agé mé Nte wa wó, ekosé me muú ntané eta wuú ne ngéne ji. ⁴⁷ Ngaré enyú wáwálé nnó yéndémuú ayi áfyéé metó ne me abṓó geḡwá eyi géla gébyéé. ⁴⁸ Me nlú bred ayi achyege geḡwá. ⁴⁹ Ukwéne ante nyú anyé nya mana né mashwóne, yémbo ágbó. ⁵⁰ Ne gé bred ayi atané mfaánebuú ashulé mme, ji ne alu gefṓó eyigé yéndémuú ayi anyé ji agboó fṓ. ⁵¹ Me nlú bred ayi achyegé geḡwá, ayi atané mfaánebuú ashulé mme. Yéndémuú ayi ányéé bred yina abeé ne geḡwá eyi gélagé byé. Ne bred yina élé menyammye wa ayi nchyége nye mbaá bṓó mme mekó manwene geḡwáge bwó.”

⁵² Jisṣs aḡógé mbo, bṓó Jus áló manyé mbeé metometo ne ate áké, “Mende yina achyege mbo esé menyammye wuú nnó dénye nnó?”

⁵³ Jisṣs aḡó yé ne ebwó aké, “Ngarége enyú wáwálé nnó, mbṓgé enyú délá dényéé menyammye Maá Nte Mekwaá ne dényúu manoó mií wó, débó fṓ geḡwá. ⁵⁴ Ne yéndémuú ayi anyéé menyammye wa ne anyúu manoó ma, abṓó geḡwá eyi gélagé byé, ne mpye nye ji akwilé né negbo né

bií bi kwyakwya. ⁵⁵ Néndé menyammye wa alú menyéé wáwálé ne manoó ma ntó málú genó eyigé ányú wáwálé. ⁵⁶ Yéndémuú ayi anyéé menyammye wa ne anyú manoó ma, abeé muú ama ne me, ne me ntó mbɛɛ muu ama ne ji. ⁵⁷ Nte wa menchye geɲwá ató me, Me ntó nwyáá geɲwá gétú jíí. Mbɔntó ne yéndémuú ayi anyéé menyammye wa abó geɲwá gétú ya. ⁵⁸ Gé brɛd ayi atané mfaánebuú ashulé mme na. Apófó eké mana ayi ukwéne ante nyú ányé nyá ne ábelégé ágboó. Yéndémuú ayi ányéé brɛd yina abeé meɛ te kwyakwya.” ⁵⁹ Jisɔs ajóó depɔ etiré na né Kapanɔm, gébégé alérege bóó unó né mmu echa mmyemɛnɛne.

Gejamégé ankwólé Jisɔs ályaa jíí

⁶⁰ Gejamégé ankwólé Jisɔs áwúgé genó eyigé ji alérégé áké, “Genó eyigé mende yi alérege getoó. Yéé muú ayi akámege gefógé genó eyigé na apó.”

⁶¹ Yémbɔ Jisɔs akágé né mmu metóó wuú nnó ankwóle bií áɲménége gétúgé mechó ewé ji ajóó. Aké, ne bwɔ, “nnó mechɔ ewéna epye nnó enyú deja mmye meso? ⁶² Ébɛgé mbɔ, enyú deferege nye nnó mbɔgé dégégé Me Maá Nte Mekwaá ndere nkérége meso mbaá ayi ntané yé?”

⁶³ Élé Mendoó ne échyége geɲwá. Menyammye mekwaá apye ye genó cháchá! Unó bi Me njóó mbɔ ne enyú, utané mbaá Mendoó ne ubi ne uchyege geɲwá eyi gélágé byé. ⁶⁴ Yémbɔ, enyú abifó défyéé matóó ne me wó.” (Jisɔs akaá mé te ula uló bóó abi álá fyɛ matóó ne ji wó, ne muú ayi achyege nye ji mankwaá) ⁶⁵ Ne ajóó ne ebwó aké, “Gé ula bí ngaré enyú nnó, muú akágé chwó fá eta wa, mbɔgé Nte wa álá léré ji meti wó.”

⁶⁶ Elo né gébé eyigé na, gejamégé ankwólé bií ája mmye meso, ámagé kwóle sé ji.

⁶⁷ Ne epyégémbo, Jisῶs aké ne áñbá bií áfyáneapeá, “Nnó enyú ntó dékélégé manlyaá me?”

⁶⁸ Simun Pita ashuú ji meko aké, “Ata, esé demágé lya wə défé efo? ele wə ne uwyaá mekomejóó ayi achyége geñwá eyi gélágé byeé. ⁶⁹ Esé défyéé matóó ne wə ne dékaá nnó wə ne ɔlu Muú Ukpea ayi Esəwə átómé.”

⁷⁰ Jisῶs ashuú ebwó meko aké, “Me ne nɣyá enyú áfyáneapeá, yémbo muú nyú ama alú danchómeló.” ⁷¹ Jisῶs ajóó mbo ato lé ne Judas maá Simun Iscarot, yélé alú né geluágé abi áfyáneapeá, ji ne achyge nɣe Jisῶs mankwáá.

7

Jisῶs ne aḡmo bií

¹ Jisῶs ánerégé manléré unó bi, aló mankéné né gebagé mewaá Galilií, ákélégé fó manɣe né gebagé mewaá Judiya gétúgé ákpakpa bóó Jus ákélege manwá ji. ² Gébé eyigémbo epaá bóó Jus ewé ákuú nnó epaá baá otó elá kwókwólé. * ³ Ne aḡmo Jisῶs abi ande áké, “Lyaá fa ɔɣe né gebagé mewaá Judiya ɔɣe ufélekpá aḡkwólé bye ágé. ⁴ Néndé muú aké akélege nnó bóó ákaá gefóge muú ayi ji alú, aɣyéé fó utóó bií bíbí. Té ndere ɔkágé ɣe ufélekpá ebi, élome nnó ɔɣe ubi mbaá ayi bóó ako ágéne.” ⁵ Aḡmo bií ájóóge mbo ɣe ebwó ntó áfyéé fó matóó ne Jisῶs wó.

⁶ Jisῶs ashuú ebwó meko aké, “Eya gébé gélu dankwóne, né egbé ewé nyú dékágé ɣe yéndégébé. ⁷ Bóó mme akage paá fó enyú, ápaá élé me, néndé me ngarege gabo ayi ebwó áɣyéé gbógónó. ⁸ Enyú chóge epaá ewéná me nɣyéé fó nana néndé gébé ya gélu dankwóne.” ⁹ Ajóóge mbo ama abéle mboó ndó né Galilií.

---

* ^{7:2} Elú wáwálé nnó: Epáá baá otó elé epáá ewé bóó Jus aténege baá otó né mbaá ayi alú bəmbə, manjwólé wye átámége Esəwə né galógáló ayi álere ebwó né mashwəne.

Jisəs afé epaá baá otó

¹⁰ Añmo Jisəs ájyégé ji alá meso akwólé ebwó afé bíbí, epófó gbógónó. ¹¹ Ndere bód ányéε epaá ewémbó, ákpakpa bód Jus áló mankelé Jisəs, ágigé ate bód áké, “Mende yimbo alé?”

¹² Bód abi áchwód epaá ewémbó, áñménege ákuú Jisəs meno. Abifó áké, “Alú muú melóméló,” abifó ntó áké, “ñgba” “achód bód makpo.” ¹³ Yémbó yéé muú ayi akuú Jisəs meno gbógónó apó néndé áfód ákpakpa bód Jus.

¹⁴ Ányégé epaá ekárégé mmye, Jisəs afé né mmu echa ure Eσωω alérege meko mejód Eσωω. ¹⁵ Ne ákpakpa bód Jus áwúgé ndere Jisəs alérege, mano álá ebwó mekpo fuú ágigé ate áké, “Dénjá etire na détané mende yina efó, ayi yéé ñwe ji alá agi dód wó?”

¹⁶ Ájódgé mbó, Jisəs ashuú ebwó meko áké, “Unó bi me nlérege mbó utané fó me né metód wó utané lé mbaá muú ayi atomé me. ¹⁷ Muú ayi awyaá metód mampye genó eyigé Eσωω akélege, ji ne akágé nye mbaá yi unó bi me nlérege mbó utánege. Yéé utanége lé mbaá Eσωω yéé lé né metód wa, akáge nye. ¹⁸ Muú ayi ajódge unó bi utánege ji né metód, akélege lé nnó ñgód wuú akwó. Yémbó muú ayi akélege nnó muú ayi atóme ji akwó ñgód, ajóge genó eyi gelu wáwálé, ábyógé fód gebyó cháchá. ¹⁹ Mosis abó achyé enyú mabé, wá mbó fód wó? Yémbó, yéé muú nyú ama ayi abelé aji apód. Ulannó enyú demuame manwá me?”

²⁰ Jisəs ajódgé mbó, bód bimbo áshuú ji meko áké, “Melo nchye achyegé wó efwyale, ndé bód amuame manwá wó?”

²¹ Ji ntó ashuú ebwó meko áké, “Me mpye muú atóó bíí uwyaá, enyú délá mano mekpo fuú. ²² Ele Mosis ne achyéé enyú ebé nnó desógé nsó. Ye lé ela eló fód ne ji wó, eló ne ukwéne ante nyu, enyu desó baá nyu nsó né bíí uwyaá. ²³ Ne mbógé bíí ebi asód maá nsó ukwegé bíí uwyaá, enyú desód ji nsó nnó ekágé dékwé ebé Mosis, ulánnó enyú

désóo matóo ne me gétúgέ me mpye menyammye muú meko atóo né bií uwyaá? ²⁴ Muú apyegé genó ékágé débó mbe déjóo nnó ji apye gabo ndere bóo ako ágene, ayi délá débóo mbe dékaá ulá wó. Cherége dékaá né meti ewé elú cho ne deso mpa wuu.”

Nde mmú alú Muú yi Esowó akweré ji elá gefwa

²⁵ Ndere Jisós alérege bóo Jerosale, abifo álo mangigé ate áké, “Pó mende yi ákélege na ji manwá na? ²⁶ Pe ndere ji ajóogé mejóo né mbe ushu bóo ako ne yéé muú ayi apégé meko apó, nnó ákpakpa sé ágé nnó ji ne alú Muú yi Esowó akweré ji elá gefwa waá? ²⁷ Ndófo ji fó wó néndé Muú yi Esowó akweré ji elá gefwa aké achwóo muú akágé fo mbaá ayi ji atánégé yémbó esé dékaá mbaá yi mende yina atané.”

²⁸ Ndere Jisós alú lérege né mmu echa upe Esowó, abweé meko mfaá aké “Elú wáwálé nnó enyú dékaá me ne dékaá ntó mbaá yi me ntané yémbó me nchwó fó fa né utó ba wó, nchwólé gétúgέ muú ayi atómé me. Elu wawale nno ji ne atómé me ne enyú dékágé fó ji. ²⁹ Me nkágé ji néndé me ntané lé eta wuu. Ji ne atómé me nnó nchwó.”

³⁰ Ajóogé mbó, bóo bimbo ákwilé nnó ápyé ji yémbó yéé muú ayi ataa ji ebwó mmye apó, elé gébé ejii géla gelú dankwóne. ³¹ Yémbó né geluáge bóo bimbo gejame abi áfyéé metóo ne ji ájóogé áké, “Muú yi Esowó akweré ji elá gefwa achwóogé nnó amáge pye gepoge ufelekpa upwóo ebi mende yina apyé?”

³² Bóo ekwó Farasi abi alú eféé áwúgέ ndere bóo aymé-nege gétúgέ Jisós, ácho ula ne anó baá ampyeé upe Esowó, átó ámbamé echa upe Esowó nnó aje apyé Jisós. ³³ Ne Jisós ajóo aké, “Me mbelege sé ne enyú dóo, ela gachyéé me nkerege meso mbaá muú ayi atómé me. ³⁴ Enyú dékélege nye me, yémbó degéne fó me. Mbaá ayi me mbée enyú dékágé chwó fó wye.”

³⁵ Aǵǵǵé mbo, ákpakpa bǵǵ Jus álo mangíǵé ate áké, “Nde mbaá yi mende yina aferé nnó ji aǵǵe, ayi yeé dékéle jí délá déǵéné? Nnó aǵǵe jwǵle nye elé né gebagé mewaá Greek ne malo ayi bǵǵ sé ájwǵlege, alerege bǵǵ Grek mekomeǵǵ Ésoǵo?” ³⁶ Aǵǵ mbo, aké, “Enyú dékélege nye me déǵéné, ne mbaá yi me mbée, enyú dékáǵé chwǵ fǵ wyé. Ula utene mbo nnó?”

Manaá ami machyegé geǵwá

³⁷ Kwyakwya bíí bí ányéé epaá ewémbo, ulú gekpekpege bíí. Né bíí bimbo Jisǵs akwilé ka aǵǵ kenke aké, “Yéndémuú ayi mmwǵlé manaá epyéé ji achwǵ anyú eta wa. † ³⁸ Muú afyegé metǵǵ ne me, genó eyi gepye ne ji gebeé wyé ndere ásamé né mmu ǵwe Ésoǵo nnó, ‘Genó eyi gétánege ji te metǵǵ gebée eké nnyi eniné néwya manaá ami machyegé geǵwá.’ ” ³⁹ Manaá ami machyegé geǵwá ami Jisǵs aǵǵ mbo matené mbaá Mendoó Ukpea ewé bǵǵ abi áfyéé matǵǵ ne Jisǵs ábǵǵ nye. Né gébé eyigémbo, Ésoǵo abǵ alú danchyéé ebwǵ Mendoó Ukpea, néndé Jisǵs abǵ alú dangbǵ akéré meso mfaánebuú mbaá ayi Ésoǵo achyegé ji enóǵé.

Bǵǵ áǵǵǵé unó ucháuchá gétúǵé Jisǵs

⁴⁰ Bǵǵ bimbo áwuúǵé genó eyigé Jisǵs aǵǵ, abifo áké, “Elú wáwálé nnó mende yina alú muú ekpavé Ésoǵo ayi débǵ déǵilé.”

⁴¹ Abifo áké, “Alú Muú yi Ésoǵo akweré ji elá gefwa.” Yémbo abifo aké, “Epyembǵ nnó ne Muú yi Ésoǵo akweré ji elá gefwa átanéǵé né Galilií. ⁴² Pǵ ǵwe Ésoǵo aké na, Muú

† 7:37 Elú wáwálé nnó: Gébéǵé epaá ewéna ampyéé upe Ésoǵo áǵǵyé yéndé bíí átuú manaá áchwǵǵ ne mami né echa upe. Ndere ápyéé mbo áteé nkane Ésoǵo áchyé nya bǵǵ bíí manaá gébéǵé ebwǵ ákene né mashwǵne. Jisǵs áǵǵé nnó ji alu eké manaá mimbo mbaá bǵǵ.

yi Esɔwɔ akweré ji elá gefwa abeé mpyáne mfwa Devid ne ábyéne ji né Betelehem, melɔ ewé mfwa Devid atané wye?”
⁴³ Ndere elúmbɔ, bɔɔ abifo ájɔɔgé ágáme Jisɔs, abifo ágáme fɔ. ⁴⁴ Bɔɔ abifo ábɔ álú mampyé ji, yémbɔ yé muú ayi ataa ji ebwɔ mmye apɔ.

Ákpakpa bɔɔ Jus áshya mamfyé metɔɔ ne Jisɔs

⁴⁵ Ambamé echa ure Esɔwɔ abi ábɔ átɔmé ebwɔ nnó ájye apyé Jisɔs, ákeré meso amuamu mbaá anɔɔ baá ampye ure Esɔwɔ ne ekwɔ bɔɔ Farasi. Áchwɔ́gé ákpakpa bimɔ ágií ebwɔ áké, “Ulannó enyú délá chwɔ́ ne ji wɔ?”

⁴⁶ Ambamé bimɔ áshuú ebwɔ meko áké, “Esé délú danwú muú fɔ ajɔɔ gefɔgé depɔ etiré mende yimɔ ajɔɔgé.”

⁴⁷ Ekwɔ bɔɔ Farasi áshuú ebwɔ meko áké, “Nnó abwɔlé enyú ntó?” ⁴⁸ Ebwɔ ama gíi áké, “Nnó enyú dékaá yéé muú sé ama né geluágé ákpakpa, yé ebélé muú ekwɔ Farasi ayi áfyéé metɔɔ ne ji? ⁴⁹ Ngba! Ekosé bɔɔ abi álá kaágé mabe sé ne áfyéé metɔɔ ne ji. Ne ebwɔ bimɔ alu bɔɔ abo né mbe ushu Esɔwɔ.”

⁵⁰ Muú Farasi fɔ ayi ebwɔ ákuú ji Nikodemus muú yi abɔ ájye mbaá Jisɔs, abɔɔ alu ntó né geluage bwɔ. Agíi ebwɔ áké, ⁵¹ “Nnó ebé sé egbarege muú nnó álú gyéé ayi bɔɔ álá lu danwú mpa wuú akaá mechɔ ewe ji apye?”

⁵² Ákpakpa bimɔ áshuú ji meko áké, “Elú eké wɔ ntó ɔlu muú Galilíi. Chó gíi né mmu ηwe Esɔwɔ ne ɔkaá nnó muú ekpavé Esɔwɔ atané gé fɔ né Galilíi.” † ⁵³ Ájɔɔgé mbo, yéndémuú atyaá akeré meso né gepú jíi.

8

Ápye mendée ayi akwené ulɔ

---

† 7:52 Elú wáwálé nnó: Ukwene bɔ ηwe abi mbembe ápyé ne malɔ ηwe yina. ɔlɔ né 7:53 ɔkwóné né 8:11.

¹ Jisws akwó afe ji né Mekwe Olif. ² Ne bií ujjágé ji ama kéré meso né dachi echa upe Esowo. Gejamégé bód áchwó ano ji mme ne ajwolé ka aló manlérégé ebwó. ³ Ndere ji ajóógé, anléré mabé Esowo ne ekwó bód Farasi áchwó ne mendée ayi akwené uló. Áchoó ji né mbe ushuú bód ako abi álú eféé. ⁴ Áké ne Jisws, “Ménleré, esé dépye mendée yina nkane akwéne uló. ⁵ Ásá né mmu hwe mabé Mosis nnó ábó manwá gefógé mendée yina ne mataá. Ne wó ojód nnó?” ⁶ Nkwé yi ebwó agíí mbó élé metaá né ebwó ápené nnó Jisws akwegé, ebwó ágé meti manjóó nnó apye gyéé.

Yémbó Jisws abyélé mme asamé genó gefó ne enóó ebwó wuú. ⁷ Ndere ebwó álú ágigé wye ji gigé, Jisws anyaaá mmye mfaá aké ne ebwó, “Mbógé muú nyú fó alú dampye gabo, abó mbe abó ntaá ató ji.” ⁸ Ajóógé mbó, ama byéle mme asamé genó ne enóó ebwó wuú.

⁹ Bód abi achwóó ne mendée yimbo, áwuúgé nkane Jisws ajóó, aló manjye ama ama. Bód kpakpa ne ábód mbe alóó manjye. Afé kpá ályá mendée yimbo téné né mbe ushuú Jisws. ¹⁰ Jisws anyaaá mmye mfaá aké ne mendée yimbo, “Bód bimbo alé? Nnó yeé muú fó ajóó nnó wó nkwe mpa wó?”

¹¹ Mendée yimbo ashuú ji meko aké, “Ata yeé muú ajóó wó.” Ajóógé mbó, Jisws ajóó yé aké, “Yé me ntó mpyéé wó genó, chó, apyegé sé gabo.”

Jisws alú gejjbó mbaá bód mme

¹² Ewyágé Jisws ama jóó ne ekwó bód bimbo aké, “Me nlú gejjbó mbaá bód mme, muú yi akwólege me, akéné fó né gemua, agéne nye lé gejjbó eyi gechyege gejjwá.” *

---

* 8:12 *Elú wáwálé nnó: Jisws abéé ne áhkwóle bií yéndégébé wye nkane gekwage mewe gebo gelú ne bód Isrelí gébégé átané né Ijpt. (Ge Esó. 13:21)*

¹³ Ne ekwó bɔ́ Farasi áké ne ji, “Gé yé nkane ɔ́tené ntésé né geme jyé, ebyennó depɔ́ etiré wɔ́ ɔ́gárege mbɔ́ delu detu.”

¹⁴ Jisɔ́s ashuú ebwó meko aké, “Yé me nténé lé ntésé né geme ya, depɔ́ etiré me ngarege mbɔ́ dépó fɔ́ detu, néndé me nkaáge mbaá ayi ntané ne mbaá ayi nnyé. Yémbɔ́ enyú dékaágé fɔ́ mbaá ayi ntané, yé mbaá ayi nnyé dékaágé. ¹⁵ Enyú decherege depɔ́ ndere akwaá áchérege, me nchérége yéé mechó muú fɔ́. ¹⁶ Ne yéé ebélé nnó ncherégé, uchéchére ba úlú cho néndé nchérége fɔ́ me mbií, Nte wa muú atómé me alú ne me. ¹⁷ Ásá né mmu mabé nyú nnó bɔ́ ntésé apeá ájɔ́gé genó gema, ebyennó mechó ewémbɔ́ epɔ́ fɔ́ detú. ¹⁸ Me ntené ntésé né geme ya, ne Nte wa muú atómé me alú ntó ntésé wa.”

¹⁹ Ajɔ́gé mbɔ́, ebwó ágií yé ji aké, “Nte wye alú efó?” Jisɔ́s ashuú ebwó meko aké, “Esé ne nte wa yéé muú ayi enyú dékágé ápó. Mbɔ́gé enyú debo dékaá me, mbɔ́ dékaá ntó Nte wa.”

²⁰ Jisɔ́s abó ajɔ́gé depɔ́ etiré na gébége ji álérege bɔ́ né dachi echa upe Esɔ́wɔ́ kwókwólé ne mbaá ayi ábélege makwa ayi áfyéé nka Esɔ́wɔ́ wye. Yémbɔ́ yéé muú ayi apyené ji apó néndé gébé jí gélú dankwóné.

Jisɔ́s akwelé mbeé mbaá bɔ́ abi alá kame fɔ́ nnó ji alu muú ayi Esɔ́wɔ́ atɔ́me ji wó

²¹ Ewyágé Jisɔ́s ama jɔ́ ne ekwó bɔ́ bimbo aké, “Me nnye nye mbaá fɔ́, enyú dékelégé nye me dégéné, ne dégbóo nye né mmu gabo enyú. Ne mbaá ayi me nnyéé enyú dékaágé chwó fɔ́ wye.”

²² Ákpakpa bɔ́ Jus áwuúgé mbɔ́ ágií ate aké, “Nnó ájye wá nye geme jíí waá? Mbɔ́gé mbɔ́ fɔ́ wó, ula bi ji ajɔ́gé nnó ‘mbaá ayi ji ajye nye esé dékaágé jyéé wye utené nnó?’ ”

²³ Jisɔ́s ashuú ebwó meko aké, “Enyú détané fa mme yina, me ntané mfaánebuú, enyú délu bɔ́ mme, me mpó

fó muú mme. ²⁴ Gé ula bi mbó njóó ne enyú nnó, dégbóo nye né mmu gabo nyú. Ne mbógé enyú délá kamé nnó, ‘Me Nlú Muu ayi Me Nké Nlú wó, dégbóo nye né mmu gabo nyú wáwálé.’”

²⁵ Ebwó ágií yéé ji áké, “Wó olú waá?” Jisós ashuú ebwó meko aké, “Me nlú muú yi mbó ngárege mé enyú te gachií nnó nlú. ²⁶ Nwya gejamé gé unó bi njóógé ulérege nnó enyú dékwé mpa. Yémbó muú ayi atómé me ajóógé wáwálé ne genó eyigé nwúgé eta wuú géji ne ngárege bóó mme.”

²⁷ Ndere Jisós abo ajóge mbo ebwó ábó akaá fó nnó ajóógé mbo atome lé ne Nte wuú wó. ²⁸ Ne Jisós ajóó yé ne ebwó aké, “Gébé gé abwége nye me Maá Nte Mekwaá né mfaa, gébé eyigémbó ne dékáage nye nnó, ‘Me Nlú Muú ayi Me Nké Nlú’ ne dékáage nye ntó nnó me njóge fó genó gefó né ushu ushu ba, mpye lé eyigé Nte wa aléré me nnó mpye. † ²⁹ Ne ji muú atómé me alú ne me, alyáá fó me mbií wó néndé mpye unó bi ujigé ji metóó.”

³⁰ Ne gejamé bóó abi áwuú ndere Jisós ajóógé unó bina ákamé nnó úlú wáwálé.

Bóó abi álu baá Abraham wáwálé

³¹ Jisós ajóó ne bóó Jus abi ákamé ne ji aké, “Dégbaré gé amu né unó bi nlerege enyú, débe aṅkwólé ba wáwálé.

³² Ne dékáage nye wáwálé ne wáwálé, yimbó apye nye enyú dela mmyemmye nyu.”

³³ Ebwó ashuú ji meko aké, “Esé délú upyáne Abraham ne délú dambé afwé eta muú fó, ulannó wó oké esé détanegé nye né efwyale.”

³⁴ Jisós ashuú ebwó meko aké, “Me ngarege enyú wáwálé nnó, yéndémuú ayi apyéé gabo, abwolé mefwé

---

† 8:28 Elú wáwálé nnó: Jisós ajógembo, átome mbo ele ne gebe eyige áwome nye ji né gekwa.

gabo. ³⁵ Ne mefwé alaá fó né ula gepú eyigé ji ak-pane défwé wye te kwyakwya elé maá mboó gepú ne ala. ³⁶ Nkane elúmbò, mbògé Maá apyeye wò òlage mmyemmye jyee, ebyénnó òla mmyemmye jyee wawale. ³⁷ Me nkaá nnó enyú délú upyáne Abraham. Yémbò dékelégé manwá me néndé enyú debóó fò gébé ne mekomejóó wa chacha wó. ³⁸ Me ngarege enyú genó eyigé me ngené mbaá Nte wa, enyú dépyéé lé genó eyigé nte nyú agaré enyú.”

³⁹ Bóó Jus bimbo ashúú ji meko áké, “Abraham alú gekwéne nte sé.” Ájóógé mbò Jisós aké ne ebwó, “Mbògé enyú débó débé upyáne Abraham wáwálé, mbó dépyéé unó bi ji abó apyéé. ⁴⁰ Yémbò enyú dékelege manwá me ayi ngarege enyú mekomejóó ayi wáwálé, ayi nwuú ne Esòwò. Abraham abó apyéé fó mbò wó. ⁴¹ Enyú depyéé genó eyigé nte nyú apyéé.”

Ebwó áké ne ji, “Esé depó fó baá ulò, Esòwò ne alú Nte sé wáwálé.”

⁴² Ájóógé mbò, Jisós aké ne ebwó, “Mbògé Esòwò abó ábé Nte nyú wáwálé, mbó dégbóó ne me néndé ntané eta wuú ne nchwó fa. Nchwóó fó fa né ushu ushu ba wó, ji ne atómé me. ⁴³ Epyennó ne enyú delá kaágé genó eyigé me njóógé? Ndòfò elé delá kélégé manwú genó eyigé me njóóge. ⁴⁴ Nte nyú elé danchomeló, enyú dékelege lé mampyéé unó bi ujigé ji metóó. Te ula uló geḡwá jíí, ji alú lé muú ayi awáne bóó, ne akií fò genó eyi gélu wáwálé, néndé jimboó ajóógé fó wáwálé. Áke abyòge gebyò akwòlege lé gepò jíí, néndé gebyò gekò gelo ne ji. ⁴⁵ Elé me ngarege genó eyi gélu wáwálé, enyú deká mégé fó ne genó eyigé me njóógé. ⁴⁶ Nnó muu nyu fò akage gare ye gabo ayi me mpyee? Ne mbògé me ngarege enyú genó eyi gélu wáwálé, ulannó enyu déla deká mégé ne me? ⁴⁷ Yéndémuú ayi alu muu Esòwò, awúu genó eyigé Esòwò ajóógé. Elú wáwálé nnó

enyú depó fṓ baá Ἐσωῶ, gé ula bi enyú délá wuú fṓ me mbṵ.”

Jisṵs agarege gefṵgṓ muú ayi ji alú

⁴⁸ Aḵṵgṓ mbṵ, ákpakpa bṵṵ Jus áshuú ji meko áké, “Ἐsé depó fṓ gye manḵṵṵ nnó wṵ ὀlu muú Samariya ne melo nchye achyeye wṵ efwyale.”

⁴⁹ Ne *Jisṵs* ashúú ebwṵ meko áké, “Meló nchye achyeye fṓ me efwyale. Me nnogṓ Nte wa yṓmbṵ enyú dénógṓ fṓ me. ⁵⁰ Me mpyeé fṓ unó nnó bṵṵ áfṓgṓ me, yṓmbṵ muú alú wye ayi afṓge me. Ji ne alú muú ayi asṵṵ mpa bṵṵ. ⁵¹ Ne me ngarege enyú wáwálé nnó muú ayi ábélege mekomeḵṵṵ ayi me nlerege agboó fṓ chacha.”

⁵² Aḵṵgṓ mbṵ bṵṵ Jus áké, “Nana esé dékaá nnó ὀmṓe gebwṵ wáwálé. Abraham agbṵ wye ndere bṵṵ ekpávṓ Ἐσωῶ abifṵ agbṵṵ, wṵ ὀké mbṵgṓ muú abelégṓ unó bi wṵ ὀlérege agboó fṵṵ? ⁵³ Nnó wṵ ὀḵṓá geme ὀpwṵ ntesé Abraham ayi agbṵṵ wa nnó? Bṵṵ ekpávṓ Ἐσωῶ ntó agbṵṵ, wṵ ὀferé nnó ὀlú waá?”

⁵⁴ Ne *Jisṵs* ashúú ntó ebwṵ meko áké, “Mbṵgṓ me nfṓgṓ geme eyá, ufṓfṓe ebimbṵ unó mme detú. Muú ayi afṓge me élṓ Nte wa muú enyú déselṓ nnó alú Ἐσωῶ nyú. ⁵⁵ Yé élṓ enyú délá dékaá yeé ji kanḵa wṵ. Me nkáge ji. Mbṵgṓ me njógṓ nnó nkaágṓ fṓ ji, ebyennó me nlú muú gebyṵ nkane enyú. Me nkaá ji wáwálé, ne nwúu ne ji. ⁵⁶ Nte nyú Abraham abṵṵ mé mbe akaá nnó, me nchwṵṵ nye ne metṵṵ ego ji. Agege mbṵ metṵṵ ego ji dṵṵ.”

⁵⁷ Ne bṵṵ Jus áshuú meko áké, “ὀlú dankwṵne ye usaá aḵme upeá meso efya, ὀpyembṵ nnó ne ὀkaá Abraham.”

⁵⁸ Ne *Jisṵs* áké, “Me ngarege enyú wáwálé nnó, gemégṓ nnó ábyé Abraham, me nlú.”

⁵⁹ Aḵṵgṓ mbṵ, ebwṵ abṵ mataá nnó ató ji, yṓmbṵ *Jisṵs* abifṵ atané né mmu echa upe Ἐσωῶ.

9

Jis̄s apye muú ayi ábyené ji amε nónómé agéne

¹ Ndere *Jis̄s* akéne ajyé, agé mende f̄o ayi ábyené ji amε nónómé. ² Ne baá ut̄ó bií agíí ji aké, “Ménleré, gabo ayi ndé muú apyé ábyené mende yina amε nónómé? Awuú jimboó? Waá ayi mma wuú ne nte wuú.”

³ *Jis̄s* ashuú ebwó meko aké, “Amε anómé f̄o mende yina gétúgé gabo ayi ji apyé wó. Ne épóf̄o ntó gétúgé gabo ayi mma wuú ne nte wuú ápyé. Ábyé mende yina amε nónómé nnó Es̄w̄o aléré ndere utó bi upyé ut̄ó né menyammye wuú. ⁴ Debo mampye ut̄ó Átá muú atómé me ndere bií úlú gbó, néndé utuú ugigé ye muu akage pye se ubi. ⁵ Te ndere me nlú fa mme yina, me nlú gengbó mbaá b̄ó mme.”

⁶ Ajógé mbo akpó matye mme, apye gentw̄tw̄o awaá mende yimbo né amε ⁷ ajó ne ji aké, “Chó shwóné ushu bye né gentoógé manaá eyigé ákuú nnó Sil̄m” (Ula Sil̄m utené nnó át̄o). Ne mende yimbo afé, ashwóné ushu bií, aké achwó, aló mangéné mbaá.

⁸ Epyégémb̄o, b̄ó abi ájwólege dachi ama ne ji, ne abi abó ágéne mé ji ndere akó deko, ágégé ji, aké, “Pó mende ayi ajwólege na akó deko yéndégébé na?” ⁹ Abif̄o aké, “Elé ji,” abif̄o ntó aké, “Ŋgba muú yimbo afú elé fulé.”

Ne mende yimbo ajógé wye aké, “Elé me mboó.”

¹⁰ Ajógé mbo, b̄ó bimbo agíí ji aké, “Eke nnó ne w̄o oló mangé?”

¹¹ Ashuú ebwó meko aké, “Mende f̄o ayi akámege *Jis̄s*, ne apye gentw̄tw̄o awaá me né amε, ajó ne me aké, chó shwóné ushu bye né gentoógé manaá eyigé ákuú nnó Sil̄m. Njyé, nshwóné ne nló mbaá mangéné.”

¹² Ne b̄ó bimbo agíí ji aké, “Mende awú alú f̄ó? Aké ne ebwó me nkaá wó”.

Εκωό βού Farasi ácheré mankaá ndere epyé ne mende yimbo aló mbaá mangéné

¹³ Mende yimbo ajóógé mbo, ákpá ji áfé mbaá ekwo βού Farasi. ¹⁴ Bií bi Jisós apye getwotwo mende yimbo aló mbaá mangéné, elé bií uwyaá. ¹⁵ Ne ekwo βού Farasi ntó ama ágií mende yimbo ndere epyé ne ji aló mbaá mangéné. Ne mende yimbo agaré ebwó aké, “Awaá me gentwotwo né ame, nshwóné ushu ba ne nana ngéne mbaá”.

¹⁶ Ajóógé mbo, ekwo βού Farasi abifo aké, “Mende yina ayi ákuú ji Jisós atané fó mbaá Esowo wó, néndé ábélégé fó ébé ewé aké muú apyé gé fó utóó bií uwyaá”.

Yémbó abifo aké, “Epyembo nnó ne muú ayi apyéé gabo, apyéé ufóó ufélekpá bina?” Ewéna epye ebwó ábó uféré ucháchá.

¹⁷ Ne áma ágií mende yimbo aké, “Ne wo mboó ojóó nnó, gétúgé mende yina ayi apye ame jye ánené?”

Ashuú meko aké, “Ji alu muú ekpávé Esowo.”

¹⁸ Yémbó ákpakpa βού Jus ákélégé fó mankamé nnó ábó ábyé mende yina ame nó nóomé ne aló mbaá mangéné. Ákuú mma wuú ne nte wuú. ¹⁹ Áchwóógé ágií ebwó aké, “Maá nyú na? Enyú déké débyé ji ame nó nóomé? Epyé gé nnó ne ji agéne nana?”

²⁰ Mma wuú ne nte wuú ágaré ebwó aké, “Esé dékaá nnó gé maá sé na, débó débyé ji ame nó nóomé. ²¹ Ne genó eyi gépyé gé ne ji aló mangéné mbaá, esé dékaá wó. Yéé muú ayi anené ji ame, esé dékaagé fó. Gí gé jimboó agaré enyú, apó sé mamane kó.” ²² Ebwó ájóó mbo gétúgé áfóó ákpakpa βού Jus, abi ábó ajóó mé nnó muú ayi ajoge nnó Jisós alu Muú yi Esowo akweré ji elá gefwa, áfyéé ji ébé nnó akpegé sé né mmu echa mmyemenene. ²³ Gé genó eyi gepyéé mma wuú ne nte wuú ajóó aké, “Ji apó sé mamáné kó, gí gé jimboó agaré enyú.”

²⁴ Ne ákpakpa bɔ́ Jus áma kuú mende yi amé abó ánomé ji, ájɔ́ ne ji áké, “Gáré wáwálé wye né mbe ushu Ɛsɔwɔ, néndé ɛsé dékaá nnó mende yina alú muú ayi apyéé gabo.”

²⁵ Ne mende yimbo ashúú ɛbwó meko aké, “Waá ji alú muú ayi apyéé gabo ah, waá apɔ́ ah, genó gema ɛyigé me nkaá gélú nnó me mbo nlú ame nónómé ne nana ngéne mbaá.”

²⁶ Ne ágií ji áké, “Apyé nnó, ne wɔ? Apye nno ne wɔ ɔlɔ́ mangéné mbaá?”

²⁷ Ashúú ɛbwó meko aké, “Pó me mbó ngáré mé enyú? Yémbɔ dékélégé fɔ́ manwú, ulannó enyú dékélégé má-manwú? Nɔfɔ́ enyú ntó dékélégé mambé ankwólé bií?”

²⁸ Ajɔ́gé mbo, bɔ́ bimbo álɔ́ manju ji mashye mmye, áké, “Wɔ ne ɔlú menkwólé wuú. Ɛsé délú ankwólé Mosis.

²⁹ Ɛsé dékaá nnó Ɛsɔwɔ ajɔ́ nyá mejɔ́ ne Mosis, ne ushuú mbaá menya muú yina atané ɛsé dekaá wó.”

³⁰ Mende yimbo aké, “Mechó ɛwé ɛgboó me mmye. Enyú déké dékaá fɔ́ mbaá ayi ji atané wó yémbɔ apye me ngéné mbaá. ³¹ Dékaá nnó Ɛsɔwɔ awuú fɔ́ mmyemenené bɔ́ abi ápyéé gabo, yémbɔ yéndémuú ayi ánogé Ɛsɔwɔ ne ápyéé unó bi Ɛsɔwɔ ákélege, Ɛsɔwɔ awuú mmyemenene jíí. ³² Te mme álɔ́ délú danwú nnó muú fɔ́ ánené amé muú ayi ábyené ji amé nónómé. ³³ Mende yina ábé dantáne mbaá Ɛsɔwɔ mbo ye genó ji apyéé wó.”

³⁴ Ajɔ́gé mbo, áshúú ji meko aké, “Ábyé wɔ ɔwé né mmu gabo. Ndé genó wɔ ɔkélege manleré ɛsé?” Ajɔ́gé mbo, áfyé ji ɛbé nnó ákprégé sé mmu echa mmyemenene.

Bɔ́ abi ágéne ne abi álá ágéné

³⁵ Ne Jisɔs awuúgé nnó afyé mende yimbo ɛbé, akelé ji agé, ágií ji áké, “Nnó wɔ ɔfyé metɔ́ ne Maá Nte Mekwaá?”

³⁶ Ne mende yimbo ashúú ji meko aké, “Ata, Maá Nte Mekwaá élé waá? Garé me mmfyé metɔ́ ne ji.”

³⁷ Jisɔs ajɔɔ ne ji aké, “Wɔ ɔgé mé ji nana. Ji ne ajɔɔgé mba mejɔɔ ne wɔ.”

³⁸ Mende yimbo ajɔɔ yé ne Jisɔs aké, “Ata me mmfyé metɔɔ ne wɔ”, ne anógé ji.

³⁹ Ne Jisɔs ajɔɔ ne ji aké, “Me nchwɔ fa mme mampye gabo bɔɔ agene gbɔgɔnɔ, nnó bɔɔ, abi álú ame nónómé ágéné mbaá ne nnó abi aferé nnó ebwɔ ágéne, abe ame nónómé.”

⁴⁰ Ajɔɔgé mba, bɔɔ ekwɔ Farasi abi álú efeé, áwuú, ágií ji aké, “Esé déferé nnó wɔ ɔɔɔgé fɔ lé ne esé nnó délú ntó amé nónómé?”

⁴¹ Ne Jisɔs ashuú ebwɔ meko aké, “Enyú débó dékámé nnó délú ame nónómé mba abɔ ajɔɔ fɔ nno enyu depye gabo wɔ. Te mbaá enyú déké dégéne, gabo nyú alá enyú mmye.”

10

Mebame magɔɔme melóméló ne magɔɔme jíí

¹ Ngarege enyú wáwálé nnó, “Muú ayi akwɔme mfaá gebame akpene né mmu gebamege magɔɔme, álá koge né meno gebame alú menjo. Elá pɔ mba fɔ wɔ, alú muú yi afɔgé unó bɔɔ. ² Ne muú yi akogé né meno gebame akpe né mmu gebamege magɔɔme alú mbaɔ magɔɔme yimbo. ³ Mebame meno gebame ánénégé ji meno gebame, ji akpe né mmu, ne magɔɔme awuú meko wuú. Ne ji akuú magɔɔme jíí né maba ne ase áji afé dafye. ⁴ Ne aségé magɔɔme jíí ako atanege dafye, ji ajoye mbe aji akwɔlege ji meso, néndé ákage meko wuú. ⁵ Yémbɔ áji akwɔlege fɔ menjkeé, áboó lé ji boó nénde ákage fɔ meko wuú.”

⁶ Jisɔs ató ebwɔ nekané mejɔɔ eníné na, yémbɔ, ebwɔ ákage fɔ geno eyige ji agarege ebwɔ.

⁷ Ne Jisɔs ama ajɔɔ aké, “Me ngarege enyú wáwálé nnó me ne nlú meno gebamege magɔɔme. ⁸ Ne bɔɔ ako abi

abóó mbe achwáó ne me, álú lé anjo, ne bóó abi afógé unó bóó fógé, magòḡme awuú fò ebwó. ⁹ Me ne nlú meno gebame, yéndémuú ayi akoógé eta wa ne akpe né mmu, Èsowò aferege nye ji né efwyale gabo. Ne akpene nye mmu atanege dafye agene yéndégenó eyi gelií ji. ¹⁰ Menjo achwáó lé nnó ajo unó, awá bóó ne áchò unó, yémbò me nchwò lé nnó mmpye bóó abò geḡwá abe gbene né mati mako.

¹¹ “Me nlú membame magòḡme melóméló. Membame magòḡme melóméló achyege gеме jií gétúgé magòḡme jií. ¹² Muú usege apó fò membamé magòḡme, muú áwyaá magòḡme, ndere elúmbò, gébégé agege mekwala aké achwáó, aboó alyaá magòḡme, mekwala afwené áji alá tyátyá. ¹³ Muú yimbò, aboó alyaá magòḡme yimbò néndé ji álú lé muú usege, abóó fò gébé ne áji wó. ¹⁴ Me nlú membame magòḡme melóméló, me nkágé magòḡme ya ne magòḡme ya ntó ákágé me. ¹⁵ Wye ndere Nte wa akaa me, me ntó nkaa ji. Me nchyege gеме ya gétúgé magòḡme ya. ¹⁶ Ne nwyá magòḡme ayifò, ayi alá pó né geluage ayina, mbó mansé áji ncho ne ayina. Áji ntó áwuú nye meko wa, ne mpye nye áji ábe ekwò magòḡme ema ne ábéé nye ne membame ama.

¹⁷ “Ula bi nte wa agboó ne me úlú nnó nchyege gеме ya nnó áwá gétúgé bóó ba ne nnó kwyakwya me mma mbó geji. ¹⁸ Yé muú ayi akágé wa me apó, yémbò me mbóó ne nchyege gеме ya nnó áwá. Ne me nwyáá uto manchye gеме ya nnó áwá ne nwyá ntó uto mamma mbò geḡwá ya. Ge geno eyige Nte wa agare me mbó”

¹⁹ Jisòs ajógé mbò, bóó Jus ábó ufere ucháucha. ²⁰ Abifò ajógé áké, “Melo nchye achyege Jisòs efwyale ne ameeé gebwáó, déwúgé ji.”

²¹ Ne abifò ntó ajógé áké, “Muú ayi melo nchye achyegeé ji efwyale ajógé fò ufóó unó bina. Nnó muú ayi meló nchye

achyegé ji efwyale, akaáge apyee ntó muú ame nónómé agene mbaá?”

Bóó Jus áshyá Jisɔs

²² Ne gébégé bóó Jus ányee epaa ewe ebwó áteé ndere áfyee echa ure né amu Esɔwɔ, Jisɔs abɔ alu né Jerosale. Gébé eyigémbɔ nebá nelu. ²³ Ndere Ji alú né dachi echa ure Esɔwɔ, akene né agbá ayi akuú nnó agba Solomun. ²⁴ Bóó Jus áchwó nɔ ji né mme, ágii ji áké, “Wɔ ɔlyagé mbɔ esé né mmu dembyɔ nnó? Mbɔgé wɔ ɔlú Muú yi Esɔwɔ akweré ji elá gefwa gare ese gbɔɔɔɔ.”

²⁵ Ne Jisɔs ashúú ebwó meko aké, “Me mbɔ ngare me enyú, yémbɔ enyú dékame ne me wɔ. Utɔɔ ebi mempyee né mabɔ Nte wa, ubi ne ulerege gefɔge muú ayi me nlú. ²⁶ Yémbɔ enyú dékamege néndé depɔ fɔ né geluage magɔɔɔme ya. ²⁷ Magɔɔɔme ya, ákágé meko wa. Me nkágé áji ne áji ntó ákwɔlege me. ²⁸ Me nchyege áji gerhá eyi gélagé byee. Áji ánome fɔ mme detu ne ye muú ayi ákágé fɔɔ áji né amu ya ápó. ²⁹ Néndé Nte wa muú áfyee me áji né amu, aɔɔea geme apwɔ bóó ako, ne ye muú ayi ákágé fɔɔ áji né amu Nte wa ápó. ³⁰ Me ne nte wa Esɔwɔ delu muú ama.”

³¹ Jisɔs ajógé mbɔ, bóó Jus ama ábó mataá nnó áto ji áwá. ³² Ne Jisɔs ajɔɔ ne ebwó aké, “Me mpye gejamégé utɔɔ ulúúl ébi Nte wa achyee me utó nnó mpye, enyú degé. Né ebi ndé ne enyú dékelege manto me ne mataá?”

³³ Bóó Jus bimbo áshúú ji meko aké, “Epfɔ gétúgé utɔɔ ulúúl ébi wɔ ɔpyee ne ese detome wɔ ne mataá. Elé gétúgé wɔ ɔbyaa Esɔwɔ. wɔ ɔlú lé mekwaá, yémbɔ ɔse geme jyee nnó wɔ ɔlú Esɔwɔ.”

³⁴ Ne Jisɔs ajɔɔ ne ebwó aké, “Pɔ nnó asa né mmu ɔwe Esɔwɔ nnó, ‘Me nke enyú delu bɔ esɔwɔ?’ ³⁵ Ese dékaá nnó mekomejɔɔ Esɔwɔ akwɔrégé fɔ. Ne mbɔgé Esɔwɔ

akú bṓs abi ji achyέε εἰwṓ mekomejṓs nnó álú bṓ εἰṓwṓ.
³⁶ Εἰρυεἰmbṓ nnó ne me muú εἰṓwṓ ajyaá atṓme fa mme,
 njṓgέ nnó nlú Maá εἰṓwṓ, enyú dékέ me mbyaá εἰṓwṓ?
³⁷ Mbṓgέ me mpyέε fṓ utṓs εἰbi Nte wa achyέε me nnó
 mpyεge, dékamegέ fṓ ne me. ³⁸ Ne mbṓgέ me mpye lé
 ubi, yέ lé enyú déla dékame nnó genó eyigέ me njṓgέ gelú
 wáwálé wṓ, kamegέ ne utṓs εἰbi me mpyέε. Dépyεge mbṓ,
 dégene nye nnó me nlu muú ama ne Nte wa, ne Nte alu
 muú ama ne me.”

³⁹ Ajṓgέ mbṓ, bṓs Jus bimṓ ama amua mampye ji,
 yémbṓ aloó εἰwṓ né amu.

⁴⁰ Achyaá afe né εgbe εἰεέ Jodan εwefṓ mbaá ayi Ἰῶν
 abṓ awyage nya bṓs manaá εἰṓwṓ, ajwṓlege εwú. ⁴¹ Ne
 gejaméγέ bṓs ákwṓle ji, ajṓgέ ne ate áké, “Ἰῶν apye yέ
 ufélekpa fṓ wṓ, yémbṓ yéndégenó eyigέ ji ajṓs atṓme ne
 mende yina gelú wáwálé.” ⁴² Εφεέ ne gejaméγέ bṓs áfyεέ
 metṓs ne Jisṓs.

11

Negboné Lasarṓs

¹ Gébéγέ fṓ, mende fṓ abṓ amεé, akuú ji nnó Lasarṓs.
 Ji alu muú Betani. Betani ele melṓ Meri εἰwṓ ne meḡmo
 wuú Mata. ² Εlé Meri yina ne abṓ ágbelé nya lamenda né
 uka Ata, atile ne mejwe wuú. Ji ne meḡmo wuú Lasarṓs
 abṓ amεé. ³ Gétúγέ Lasarṓs amεé, aḡme bíí átṓ meko mbaá
 Jisṓs akέ, “Ata mejeé wyεέ ayi ṓgboó ne ji dṓs amεé.”

⁴ Jisṓs awúγέ meko ayi alṓs ji, akέ, “Nemeé eniné
 Lasarṓs amεé mbṓ, nepṓ fṓ eni netene ji aló nelú ele nnó,
 bṓs áfεge Maá εἰṓwṓ nnó ḡgṓ εἰṓwṓ akwṓ. Getu eyigembṓ
 bṓs áfεge nye Maá εἰṓwṓ.”

⁵ Jisṓs agboó ne Mata, ne meḡmo wuu Meri ne Lasarṓs.
⁶ awuge nnó Lasarṓs amεé ama bele né melṓ εwé ji abṓ alú

wyḗ ndo epea. ⁷ Ne ndo yimbo epea ekógé, ajóó ne baá utóó bií aké, “Déma déjye né gebage mewaaá Judiya.”

⁸ Baá utóó bií ajóó ne ji aké, “Ménleré elú dambele ayi boó bimbo aké áto wo ne mataá áwá, ne wo oklege nnó déma dékeré ewú?”

⁹ Ajógé mbo, Jisós ashuú ebwó meko né nekanémejóó aké. “Yéndé bií uwyaá nchwanekε efyánépeá ne utuú ugi, wa mbo fṵ wó? Boó aké ákene ne bií gbóó, ákparege fṵ nekwe néndé ágene mbaá. ¹⁰ Yémbó boó abi akene ne utuú ákparege nekwe néndé geṅgbó gepó.” ¹¹ Ajógé mbo, aké ne ebwó, “Meṅme se Lasarós akwe gejya, yémbó me njye ewú nnó pye ji apeé gejya.”

¹² Ajógé mbo, baá utóó bií aké ne ji, “Ata mbogé abelé gejya ebyennó alé atoó.”

¹³ Jisós abo agarege mbo lé ebwó negbone Lasarós, yémbó ebwó áfere nnó ajógé mbo lé mechó gejya eyigémbó.

¹⁴ Jisós agare yé ebwó gbogonó aké, “Lasarós agbo. ¹⁵ Ne metóó egóó me gétúgé nyú nnó me mbó mpó fṵ ewú ne ji. Genó eyigé mēmpye nye, gepye nye enyú défyéé metóó ne me cháḡéné. Kwilege mme déjye dége ji.”

¹⁶ Ajógé mbo, Tómasi maá gefa, ajóó ne ate baá utóó aké, “Kwilege déjye, yé ebe lé negbo, degbo ne ji”.

Jisós afyḗé aḡme Lasarós metóó

¹⁷ Jisós akwonege né meló Betani, age nnó anií Lasarós né mmu eba ntaá ale me ndo eni. ¹⁸ Nekene Betani ne Jerosale nelú genóge ḡkpa neke epea. ¹⁹ Ne gejamé gé boó Jus áfé manjwye Mata ebwó ne Meri mmye gétúgé negbone meḡmó bwó.

²⁰ Mata awúgé nnó Jisós achwóó, atane ajye bane ji, Meri álá ji né mmu gepú. ²¹ Mata ábáné gé Jisós ajóó ne Ji aké, “Ata mbogé wo óbó óbe fa, mbo meḡmó wa agboó wó.”

²² Yémbə, yé ebe elé nana, nkaá nnó, yéndégenó eyigé wə ɔgigé Eṣəwə, achyege wə geji.

²³ Ne Jisəs ajó ne ji aké, “Meḡmó wye akwilege nye né negbo.”

²⁴ Ne Mata aké, “Nkaá nnó akerege nye meso né geḡwá gébégé bəó áké ákwilege nye né negbo né bií bi kwyak-wya.”

²⁵ Ajógé mbə, Jisəs aké, “Me ne mbwyege bəó ákwilege né negbo, ne me ne nchyege bəó geḡwá. Yéndémuú ayi áfyéé metó ne me, yé agbo akerege né geḡwá. ²⁶ Ne yéndémuú ayi alú mebe, áfyéé metó ne me ágboó fə, Mata ɔkamé nnó elé wáwálé?”

²⁷ Mata aké, “Eh Ata nkamé, nnó wə ne ɔlú Muú yi Eṣəwə akweré ji elá gefwa, Maá Eṣəwə ayi ábəó manchwə fa mme.”

Jisəs asə manse

²⁸ Mata ajógé mbə, ajye kú meḡmo wuú Meri ajó ne ji bibi aké, “Ménleré achwə, akélege mange wə.” ²⁹ Meri awúgé mbə, akwilé mme wáwá, ajye bane Jisəs. ³⁰ Jisəs abə alú dankwəne yé né melə, alú wye né mbaá ayi Mata abané ji. ³¹ Ne bəó Jus abi alú né mmu geḡúge negbo áfyéé Meri metó né negbone meḡmo wuú, ágege ndere Meri akwilé ka wáwá átane dafye, ebwó ntó ákwilé ákwole ji, néndé áfere nnó ji ajyéé mbə lé né menome meḡmo wuú Lasarəs manli negbo.

³² Meri akwənege, age Jisəs, akwe ji né uka aké, “Ata wə ɔbə ɔbe fa, mbə meḡmo wa abə agboó wə.”

³³ Jisəs ágégé ndere Meri álíli chonchó ne bəó Jus abi ákwəlege ji, eta ji mmu ne meshwe akwə ji metó.

³⁴ Agíí ebwó aké, “Enyú dénií ji efó?”

Áshuú ji meko aké, “Ata, chwə ge mbaá wuú.”

³⁵ Jisəs asə manse. ³⁶ Bəó Jus bimbə, ágegé mbə, áké, “É é, gege ndere ji abəó gejeé ne Lasarəs.”

³⁷ Ἰέμβω abifō ájógé áké, “Nnó ji muú apyεέ muú ame nónómé agene, abó akágé pye fō nnó Lasarōs agboge?”

Jisōs ape Lasarōs né negbo

³⁸ Ne nchye ama anywōne Jisōs né mmu, afé né menome. Menome ewémbō, elú lé embu ebá ntaá, agbe ewú ne ntaá. ³⁹ Jisōs aké, “Ferege ntaá eniné mbō né meno menome.”

Mata meḡme Lasarōs ashuú ji meko aké, “Ata, agbo mbō ale fina ndō eni, gébé eyi, gebe gebogebo geja gepwō amu.”

⁴⁰ Ne Jisōs ajóó ne ji aké, “Mata, pó me ngaré na wō nnó ofyεge metóó ne Esōwō, ogene nye genó eyigé utó ba upyεé?” ⁴¹ Áférégé ntaá eniné mbō, Jisōs abwεé ame ape mfaá anemmye aké, “Nte wa, ntame wō néndé owú mmyemenene ya. ⁴² Nkaá nnó wō owuú mmyemenene ya yéndégébé. Ἰέμβω, njóó mbō gétúgέ bóó abi álú fa, nnó ebwó ákamé nnó wō ne otome me.” ⁴³ Anerege manjóó mbō, anyá ne meko metometo aké, “Lasarōs táné chwō fa.” ⁴⁴ Tenétene yimbō, Lasarōs atane dafye, uka bií ne amu, úlú wye wéwé né mmu uba mandée ebií áni ji né mmye chonchó ne ushu. Ne Jisōs aké, “Kaáge ji ajoye.”

Ájóó geju manwá Jisōs

(Mat 26:1-5; Mak 14:1, 2; Luk 22:1, 2)

⁴⁵ Ne gejamégé bóó Jus abi ábó álú eféé áchwóó áchwéé Meri mmyé, ágege ndere Jisōs apyεé Lasarōs apeé né negbo, áfyéé matóó ne Jisōs. ⁴⁶ Ἰέμβω, abifō ájye gare bóó Farasi fō genó eyigé Jisōs apyεé. ⁴⁷ Ne anō ba ampyεé ure Esōwō ne ekwō bóó Farasi fō, ákú ujwólé, áchomé né eso ájóó aké, “Nana esé dépyembō nnó? Mende yina apyεé mbō ufélekpa ufóó ufóó ajoyé. ⁴⁸ Mbogé délyage ji nnó ajoyé mbe mampye ubi, melo meko efyεé nye metóó ne ji,

ne bɔ́ Rom áchwɔ chɔ nye echa ure se chonchó ne melo.”
*

⁴⁹ Ne muú bwó ama, ayi akamege Kaifas, ji ne alú etukpe ampye ure Esɔwɔ né ɲme eniné mbɔ. Ajó aké, “Enyú dékage yé genó kanja, ⁵⁰ dekaá fɔ nnó elú galógáló eta nyú nnó muú ama agbo gétúgé bɔ́ ako epwɔ nnó melo meko énomé wó?” ⁵¹ Mejó éwé Kaifas ajó mbɔ, etane fɔ jimboó né metó wó. Ndere ji alú etukpe ampye ure Esɔwɔ né ɲme eniné mbɔ, Esɔwɔ apye nnó ji agare nnó Jisɔs abɔ magbo gétúgé melo meko. ⁵² Ne epófó gétúgé melo ewú ewú wó, agbo ntó nnó apye bɔ́ Esɔwɔ abi álaá tyátyá né mme meko anywhere akwe muú ama. ⁵³ Elo né gébé eyigémbɔ, ákpakpa bɔ́ Jus asɔ mala ndere ápyeé ne áwa Jisɔs. ⁵⁴ Né getú eyigémbɔ, Jisɔs amáge ke sé gbɔɲɔnɔ né géluage bɔ́ Jus. Alyaá Jerosale afé né maá melo fɔ ayi akuú nnó Efrem kwókwólé ne mashwɔne. Ewúmbɔ ne ji ne baá utó bií ájwólége.

⁵⁵ Ne gébége epaá bɔ́ Jus ewé ákuú nnó epaá koó upú elá kwókwólé, gejamége bɔ́ áfé né Jerosale nnó akpome mmye ndere ebwɔ apye me gemege nnó epaá ewémbɔ ekwɔne. ⁵⁶ Ne ndere ebwɔ anywhere né mmu echa ure Esɔwɔ, ápele mbɔgé agene nye Jisɔs. Ájógge ne ate áké, “Enyú défere mbɔ nnó? Nnó ji achwɔ́ nye né epaá ewéna waá achwɔ́?” ⁵⁷ Gemege nnó epyembɔ etukpe ampye ure Esɔwɔ ne ekwɔ bɔ́ Farasi fɔ, ábɔ áchyéé me meko nnó muú ayi akaáge mbaá ayi Jisɔs alú ágare, ájye apye ji.

12

*Áwaá Jisɔs maweé né meló Bétáni
(Mat 26:6-13; Mak 14:3-9)*

* 11:48 Elú wáwálé nnó: Mbɔgé nnó bɔ́ Jus áfyegé metó ne Jisɔs, Ji ámmye nye apwɔ bɔ́ Rom nnó bɔ́ Jus álaá mmyemmye bwó.

¹ Epaá koó upú elágé ndò ekene, Jisòs afe né melò Betani melò ewé Lasaròs muú Jisòs apye ji apeé né negbo ajwólége. ² Eféé ne anene Jisòs ne menyee. Mata ne afaá menyee yimbo ne Lasaròs alú muú ama né geluage bòó abi ájwòle agii mmye né ekpókópógélé ne Jisòs. ³ Ndere ájwòle mbo, Meri akpa ekpómé mawee Lamenda ami majame ñka dòó, amo Jisòs né uka. Gepú geko geka ne gebeye lamenda, ne ase mejwe wuú ati uka Jisòs. Mawee amina malu mmye po. Ákwyeé mami ne genó eyigé akuú nnó, “Nard.” ⁴ Ne Judas Iscarot, maá utòó Jisòs ama ayi abòó manchyeé Jisòs mankwaá, agege geno eyi meri apyembo, aké, ⁵ “Mbo ákpoó mawee lamenda amina, áse gejamégé ñka, eyi epwòó ñka eyi muu akage pye né ñme áchyeé mbaá ubyá bòó.” ⁶ Mejòó ewé Judas ajòó mbo na, epófó nnó ji agboó ne ubyá bò, elé gétúgé ji alú menjo ne ajòó mbo. Ji ne ábélege mekwa ñka baá utòó Jisòs. Ne gébé eyigé fò, ajòó ñka wye.

⁷ Judas ajógé mbo, Jisòs aké, “Gógé ji abe nyame, ji apyémbò nnó me ngboge ánií me nííge. ⁸ Ubyá bòó úlú fa ne enyú yéndégébé, yémbo me mbeé nye fò ne enyú gébé geko.”

⁹ Ne gejamégé bòó Jus áwúgé nnó Jisòs alú efee né melò Betani, ákwòle áfe ewú. Ájye nya fò mange lé Jisòs jimbií wó, áfe ntó nnó áge Lasaròs muú Jisòs apye ji apeé né negbo. ¹⁰ Ndere elúmbò, anòó baá ampyee ure Esòwò asò mala nnó áwa Lasaròs. ¹¹ néndé elé getú jíí ne gejame bòó Jus ályaa ebwó áfyee metòó ne Jisòs.

Jisòs akpe né Jerosale nkane mfwa

(Mat 21:1-9; Mak 11:1-11; Luk 19:28-40)

¹² Bií ujjage, gejamégé bòó abi áchwòó manyé epaá koó upú, áwú nnó Jisòs achwòó né Jerosale. ¹³ Ásò mammée, átane ájye bane ji meti. Áwyále aké, “Matame mábé ne

Ɛsɔwɔ. Mejé ebé ne muú ayi achwɔ́ó né mabɔ Ata. Ɛfwó ebɛ ne Mfwa bóó Isreli!”

¹⁴ Jisɔs agége maá géjunjá, akwɔ ajwɔle né mfaá. Ne genó eyigé ábó ásamé né mmu ηwe Ɛsɔwɔ getane wáwálé nnó, ¹⁵ “Ɛnyú bóó Sayɔn défɔge, gége mfwa nyú achwɔ́ó, ajwɔlé mbɔ né mfaá maá géjunjá” *

¹⁶ Ndere Jisɔs akpene né Jerosale, baá utɔ́ó bií ákaá fɔ nnó uno bi ábɔ ásame me né mmu ηwe Ɛsɔwɔ úlú wawale wó. Yémbɔ gébége Jisɔs akwɔme ajyɛ́é né mfaánebuú, ne ebwó atéé nnó abɔ asa né mmu ηwe Ɛsɔwɔ nnó unó bina upyɛ́é nye ne ji. Ne ápye ntó ubi ne ji.

¹⁷ Ne bóó abi abɔ alú ne Jisɔs gébége ji apye Lasarɔs apeé né negbo, akpa gegare eyigémɔ, ájyɛ́é ne geji. ¹⁸ Genó eyigé na ne gepye gejamége bóó ájyɛ́é bane Jisɔs né meti gétúge áwuú gepɔge ufélekpa ebi ji apyɛ́é. ¹⁹ Ne ekwɔ bóó Farasi, ájógé ne ate aké, “Ye mekpo ne ula ɛsé dégene fɔ né mechwɔ ewe desɔwɔ mbɔ mala manwa Jisɔs. Gegé, gemege melɔ geko gela kwɔle elé ji.”

Jisɔs abó mbe agare negbo níí

²⁰ Né geluage bóó abi ájyɛ né Jerosale manogé Ɛsɔwɔ gébége epaá kóó upú, ne abi ákú ebwó nnó bóó Grek álú wye. ²¹ Bóó Grek bina áchwɔ mbaá Filip muú melɔ Betsada né gebage mewaá Galilíí, ájɔ́ó ne ji aké, “Ata ɛsé dékelege mange Jisɔs.”

²² Filip awúge mbɔ, ajyɛ gare Andru, ne ebwó ne Andru ájyɛ gare Jisɔs. ²³ Ne Jisɔs ashuú ebwó meko aké, “Gébé gekwane eyigé bóó ágene nye nnó Maá Nte Mekwaá apwɔ amu. ²⁴ Me ngarege ɛnyú wáwálé nnó nyine nchi nelaá wye nyine nchi nemaá, mbɔgé muú álá apɛ́é níní né mme degbo wó. Negboge ne nechíí nefye gejame amɛ nchi.

---

* ^{12:15} Ɛlú wáwálé nnó: ɔpɛge né Mat. 21:5 né nteé gebage ηwe ɔgené ula Sayɔn.

²⁵ Muú ayi asele geṅwá jíí nnó geṅeá geme dṵṵ, geṅwá jii genóme nye mme detu. Ne muú ayi asele nnó geṅwá jíí geṅeá fṵ geme né mme yina wṵ, abeé nye ne geṅwá eyi gélagé byé. ²⁶ Mbṵgé muú akelege mampyege utṵṵ ba, abó mankwṵle me. Ne yéndé mbaá ayi me mbeε, muú utṵṵ wa ntó abeé wyeé ne me. Ne yéndémuú ayi apógé me mampye utṵṵ ba, Nte wa anoge nye ji.

²⁷ “Nana ufere ba úlú uyaá uyaá. Ewena njṵge mbṵ nnó? Nnene mbṵ élé mmye nnó, ‘Nte wa aféré me né efwyale ewé echwṵṵ mbṵ me né mbe waá?’ Ngba, nnene fṵ mbṵ, néndé ula bi me nchwṵṵ fa mme úlú nnó nge efwyale ewéna. ²⁸ Nte wa, pye bṵṵ ákaá nnó wṵ ṵpwṵ amu.”

Ajṵgé mbṵ, meko fṵ atane né mfaánebuú aké, “Me mpye mé bṵṵ akaá nnó me mpwṵ amu, ne mmage pye wyeṁbṵ.”

²⁹ Ne gejaméagé bṵṵ abi átene efeé, áwúgé meko yimbṵ, abifṵ aké, élé nemfe, abifṵ aké, élé ekiénné Eṵwṵ ne ejṵṵ mejṵṵ ne Jisṵs.

³⁰ Ne Jisṵs ajṵṵ ne ebwṵ aké, “Meko ayi déwuú mbṵ alú lé né galṵgalṵ nyú, epṵfṵ awa. ³¹ Nana, gébé eyigé Eṵwṵ apyeé bṵṵ mme ákpe né unṵṵ mpa gekwṵne, gébé gekwṵne eyigé ábuú danchṵmeló mfwa bṵṵ mme, ³² né geluṵge gefwa jíí. Ne abwege me né mbaá gekwa, njame nye bṵṵ ako achwṵ eta wa.” ³³ Jisṵs ajṵṵ mbṵ, manlere gefṵge negbo eniné ji agboṵ nye.

³⁴ Ne bṵṵ bimṵ, ájṵṵ aké, “ḡwe mabe Eṵwṵ agare ese nnó Muú yi Eṵwṵ akweré ji elá gefwa, abe mebe te kwyakwyaá, epyeémṵ nnó ne wṵ ṵke ábṵ mambwye Maá Nte Mekwaá né mfaá gekwa, waá álú Maá Nte Mekwaá yimbṵ?”

³⁵ Jisṵs ashuú ebwṵ meko aké, “Geṅgbṵ gelú gegenege eta nyú né mboṵ gébé, kége nana ndere geṅgbṵ gelú gegenege nnó ékágé gemua gewere enyú. Muú ayi akene né gemua ákágé fṵ mbaá ayi ji ajyeé. ³⁶ Fyége metṵṵ ne

muú ayi achyegé genḡbɔ nana ayi ji alú ne enyú, nnó debe bɔ́ abi achyegé genḡbɔ. Jisɔs ajóḡé mbɔ, alyaá ebwó ajye bíí.”

Bɔ́ Jus áshyá wye shyá mamfye matɔ́ ne Jisɔs

³⁷ Ne yé lé Jisɔs apye gejaméḡé ufɔ́ ufélekpa ebwó ágené, áfyéé fɔ́ matɔ́ ne ji wó. ³⁸ Epyembo nnó genó eyigé Asaya muú ekpave Eɔwɔ abɔ ajɔ́ getane wáwálé. Asaya abɔ ajɔ́ nya aké, “Ata, ndé muú ákamé ne mekomejɔ́ ayi esé déḡare. Ne ndé muú ayi Ata alere ji gefoge utó bi ji awyaá?”

³⁹ Ula bi ebwó alá ákame nya ne mekomejɔ́ yimbo wó, úlú wye ndere, Asaya muú ekpave Eɔwɔ abɔ ajɔ́ nya nnó Eɔwɔ aké, ⁴⁰ “Ngiléḡe ebwó amé nnó ékáḡé ágene unó ne amé, ne mpye bwó áḡea matɔ́ nnó ékáḡé ebwó ákaá genó eyigé mekomejɔ́ yimbo áḡaré. Eɔwɔ aké, ‘Me mpye mbɔ nnó ékáḡé ebwó áti meso ne gabo bwó, áchwó eta wá nnó me mḡere ebwó né efwyale’.”

⁴¹ Asaya ajɔ́ mejɔ́ ewéna ato ne Jisɔs, néndé ji abɔ age me nnó Jisɔs abeé nye muú ayi apwó amu.

⁴² Ne yé elé gejaméḡé bɔ́ alú abi ála áfyéé fɔ́ matɔ́ ne Jisɔs wɔ, abifɔ́ áfyé, yé ákpakpa bɔ́ Jus abifɔ́ áfyé ntó metɔ́ ne Jisɔs, yémbo álereḡe fɔ́ gbɔḡɔnɔ nnó áfyéé metɔ́ ne ji gétúḡé áfɔ́ nnó álereḡe, bɔ́ Farasi ábuú nye ebwó né echa mmyemenene. ⁴³ Néndé ebwó áḡbóó lé nnó akwaá áfegé ebwó ápwɔ nnó Eɔwɔ ne afegé ebwó.

Mekomejɔ́ ayi Jisɔs agare ne asɔ́ nye mpa bɔ́

⁴⁴ Ne Jisɔs ajɔ́ kenke, aké, “Yéndémuú ayi áfyéé metɔ́ ne me, áfyé fɔ́ metɔ́ ne me mbií wó, afyé ntó ne muú yi atɔme me. ⁴⁵ Muú ageḡé me, ebyennó age ntó muú ayi atɔme me. ⁴⁶ Me nchwɔ ndere muú yi alereḡe genḡbɔ mbaá bɔ́ mme, nnó ékáḡé bɔ́ abi áfyéé metɔ́ ne me alá kenékéné éké muú ayi alú mmu gemua. ⁴⁷ Mbɔḡé muú

awúgέ mekomejǎǎ ayi me ngare ne álá apyéé fǎ genó eyigé me nké ji apye wǎ, me njǎgέ fǎ nnó ji akwe mpa, néndé me nchwǎǎ fǎ fa mensǎ mpá bǎǎ mme wǎ nchwǎǎ lé mamfere ebwǎ né efwyale gabo. ⁴⁸ Muú yi ashyaá nnó ji ákágé me, ne álá apye genó eyigé me njǎǎ, genó eyi gesǎ mpa wuú gelú wyeé. Ne genó eyi gesǎ mpá wuú né bií bi kwyakwya, elé mekomejǎǎ wa ayi ngare. ⁴⁹ Nende Me njǎgέ fǎ né uto ba. Nte wa muú atǎme me agare me genó eyi me njǎgέ ne ndere me mbǎǎ manjǎǎ. ⁵⁰ Ne nkaá nnó genó eyigé ji aké me ngare gechwǎǎ ne geɳwá eyi gélagé byé. Né getú eyigémbǎ, me njǎgέ lé genó eyigé Nte wa agare me nnó njǎǎ.”

13

Jisǎs ashwǎne uka baá utǎǎ bií

¹ Wye ndere epáá koó upú elaá kwǎkwǎlé Jisǎs akaá nnó gébé eyigé ji alyagé mme yina nnó akere meso mbaá Nte wuú gekwǎne. Ne elé ji abǎǎ gejeé ne bǎǎ bií abi alú fa mme, alere ebwǎ gefǎǎ eyigé ji abǎǎ gejeé ne ebwǎ.

² Ne ndere Jisǎs ajwǎle anyéé menyéé ne baá utǎǎ bií ne nkwale, danchomeló anyú me metǎǎ maá utǎǎ Jisǎs ayi ama nnó achyéé Jisǎs mankwaá. Ákuú maá utǎǎ yimbǎ nnó Judas Iscarot, maá Simun. ³ Jisǎs akaá nnó Nte wuú Esǎwǎ afye ji yéndégenó né amu. Akaá ntó nnó ji abǎ atane mbaá Esǎwǎ ne ji akerege meso mbaá Esǎwǎ. ⁴ Ndere álú ányé menyé, Jisǎs akwile téné, afeé nku yi mfaa abelé. Ani agbogbo né gebwe. ⁵ Afane manaá né mmu geku, alǎ manshwǎne uka baá utǎǎ bií, ne atile ubi ne agbogbo ayi ji anií né gebwe. ⁶ Akwǎnégέ mbaá Simun Pita, Simun agíí ji aké, “Ata ǎkelege manshwǎne me uka?”

⁷ Ne Jisǎs ashuú ji meko aké, “Genó eyigé me mpye mbǎ, enyú dékágé fǎ ula nana, meso gébé dékage nye.”

⁸ Ajógémbò, Pita aké, “Ngba, wò òbò fò manshwòne uka eba wó.”

Ne Jisòs aké ne Pita, “Mbògé me nlá nshwòne wò wó, òchome fò mbwa ne me.”

⁹ Ajógé mbò Simun Pita aké, “Ata òshwònege fò lé uka ba ubiubi, shwòne ntó amu ya chonchó ne mekpo wa.”

¹⁰ Jisòs aké, “Muú yi awòó me manaá ábò mashwòne lé uka bií ubiubi néndé menyammye wuú alu me pópó. Ne enyú délu me pópó, yémbò enyú ako fò wó.” ¹¹ Jisòs ajóó mbò, ji akaá me muú ayi achyegé nye ji mankwaá, ñkaawu ne ji aké, “Enyú ako depò fò pópó.”

¹² Ne ji anerege manshwòne uka baá utóó bií, abò nku wuú afye, akere ajwòle ká. Agií ebwó aké, “Enyú dékaá ulaá genó eyigé mampye mbò né enyú?” ¹³ “Enyú dékuú me menlere ne Ata. Enyú délu cho mankú me mbò, néndé ge muú ayi me nlú mbò. ¹⁴ Ne mbògé me, Ata ne menlere enyú, nshwòne enyú uka, enyú ntó debò manshwònege uka até. ¹⁵ Me nlere enyú genó eyigé debòó mampyege nnó dépyege geji ne até ndere me mpyéé ne enyú. ¹⁶ Me ngaregé enyú wáwálé nnó, maá utóó aṅeáge fò geme apwò nte wuú. Yé maá déntóó ntó aṅeáge fò geme apwò muú ayi átòme ji. ¹⁷ Nana ayi enyú dékaá unò bina, déké dépyéé ubi, débéé ne metóó megómegò. ¹⁸ Me njógé mbò, ntome fò ne enyú ako. Me nkaá ufóó bòó abi me njyaá. Yémbò mpye mbò nnó genó eyigé ásame né mmu ḡwe Èsòwò gétáné wawale. Ása wye nno, ‘Muu yi esé ne ji déchome ebwò menyéé, abwólé atene ummye ne me’ ¹⁹ Me ngarege enyú genó eyigé na nana gemege nnó gepye. Ne gébégé gepyege, enyú dekamege nye nnó, ‘Me Nlú gefòge Muú ayi Me Nké Me Nlú.’ ²⁰ Me ngarege enyú wáwálé nnó yéndémuú ayi asele muú dentóó wa ne metóó megómégó, ebyennò ase mbò lé me mbòó. Ne muú ayi asele me, ase mbò lé Èsòwò muú átòme me.”

*Jisɔs abɔ mbe agare nnó áchyege nye ji maɲkwaá
(Mat 26:20-25; Mak 14:17-21; Luk 22:21-23)*

²¹ Jisɔs ajógé unó bina, metɔ́ esɔ ji, agare gbɔgɔnɔ aké, “Me ngarege enyú wáwálé, muú nyú ama achyege nye me maɲkwaá.”

²² Ajógé mbo baá utɔ́ bií alá meno mekpɔ fuú ápe ate ne ame ne ame. Ákágé yé muú ayi ji ajóó atome ne ji. ²³ Ne maá utɔ́ ama, ayi Jisɔs agboó ne ji, agií mmye né ekpokpogele kwókwólé ne uwyaá Jisɔs. ²⁴ Ne Simun Pita anyú meno aké, ne ji “Gií Jisɔs muú ayi ji ajóó mbo atome ne ji.”

²⁵ Ndere maá utɔ́ yimbo, ajwɔle agií kwókwólé ne uwyaá Jisɔs, akɔ geme agií Jisɔs aké, “Ata waá achyege nye wɔ maɲkwaá?”

²⁶ Jisɔs ashuú ji meko aké, “ele muú ayi me nyuale bred yina né mmu akpáɲkpa nchyege ji. Jisɔs ajóge mbo abɔ gekpɔge bred, anyuá né mmu akpáɲkpa achye Judas Iscarot, maá Simun.” ²⁷ Tenétené ayi Judas asele gekpɔge bred eyigémbo, danchɔmeló anyú ji metɔ́. Ne Jisɔs ajóó ne Judas aké, “Genó eyigé wɔ ɔkelege mampye, pye geji wáwá.” ²⁸ Né geluage bɔ́ abi ajwɔle agií né ekpokpogele, ye muú ama ayi akaá ulaá mejóó ewé Jisɔs ajóó mbo ne Judas apɔ. ²⁹ Ne elé Judas ne ábélege mekwa ɲka bwó. Baá utɔ́ abifɔ́ áfere nnó Jisɔs ajóó mbo lé nnó Judas ajye ána unó ebifɔ́ ebi ebwó ákelege. Ela epɔ mbo wó, ndafɔ́ Jisɔs ajóó mbo lé nnó Judas ajye achye genó gefɔ́ mbaá ubya bɔ́.

³⁰ Ne Judas asege gekpɔge bred eyigé Jisɔs achye ji, atane afé. Gébé eyigémbo utuú ugi me.

ɛbe meke

³¹ Judas atanege ajyegge, Jisɔs aké, “Nana bɔ́ agene nye ndere Maá Nte Mekwaá apwɔ́ amu. Ne ji apye nye bɔ́ age ndere ɛsɔwɔ apwɔ́ amu. ³² Ne mbɔgé Maá Nte Mekwaá

apyeé bṓ́ age ndere Eṣṓwṓ apwṓ amu, Eṣṓwṓ ntó apyeé nye bṓ́ ágé ndere Maá Nte Mekwaá apwṓ́ amu, ne achṓ́ sé gébé. ³³ Baá ba, me mbelege sé ne enyú dṓ́, enyú dékelege nye me, ne wye ndere me mbṓ ngare ákprakpa bṓ́ Jus, mbṓntó ne ngarege enyú nana nnó, ‘Mbaá ayi me nnye enyú dékage chwó fṓ́ wyeé.’ ³⁴ Ajógé mbṓ, aké, nana nchyege enyú ebe ewé meké, “Bṓ́gé gejeé ne ate. Ndere me ngboó ne enyú mbṓntó ne enyú debṓ́ mangboge ne ate. ³⁵ Ne mbṓgé deké débṓ́ gejeé ne ate, yéndémuú ákágé nye nnó enyú délu baá utṓ́ ba.”

Jisṓs agaré ndere Pita áshyáa nye ji

(*Mat 26:31-35; Mak 14:27-31; Luk 22:31-34*)

³⁶ Ne Simun Pita agii ji aké, “Ata, wṓ ṓjye efo?”

Jisṓs aké, “Mbaá ayi me nnye ṓkágé kwṓle me nana, yémbṓ ṓkwṓlege nye me meso gébé.”

³⁷ Pita agii ji aké, “Ata ulannó ne me nla nkágé kwṓle fṓ́ wṓ nana? Me nkpome mmye mangbó gétú jyé.”

³⁸ Ne Jisṓs ashúú Pita meko aké, “Pita nnó ṓkpome mmye magbo gétú ya? Gṓ me ngare wṓ wáwálé nnó gеме nnó menṓ mekwṓ akú, wṓ ṓshyáa nye májáne aléé nnó wṓ ṓkágé me.”

14

Jisṓs ne alerege meti ewé ejyéé mbaá nte wuu

¹ “Dekamege fṓ́ mesome ebe enyú né metṓ́. Fyegé metṓ́ ne Eṣṓwṓ, fyegé ntó metṓ́ ne me. ² Baá upú alú gejame né gepúge Nte wa; mbṓgé abe dampṓ mbṓ, mbṓ me ngare fṓ́ enyú mbṓ wṓ. Me nnye kwyeé melú mbele enyú. ³ Nnerege mankwyeé melú ewémbṓ, nkerege, nchwó nse enyú nnó mbaá ayi me mbeé enyú ntó débe wyeé. ⁴ Enyú dékaá meti ewé ejyéé né mbaá yi me nnyeé.”

⁵ Ne Tōmasi ajóó ne Jisōs aké, “Ata ese dékaá yé mbaá yi wō ojyee wó, epyembo nnó ne dékaá meti ewé ejye wyee?”

⁶ Jisōs ashuu ji meko aké, “Me ne nlú meti ewú. Me ne ngarege bóó wáwálé. Ne me ne nchyege geḡwá. Yé muú fō ákágé chwó fō mbaá Nte wa mbogé alá akoó eta wa wō.

⁷ Mbogé enyú débó dékaá me chájéné, mbó debó dékaá ntó nte wa. Manló nana déjyegé mbe, dékaá me ji ne dege me ji.”

⁸ Ne Filip aké, “Ata lere esé Nte wyé awu, nnó matóó akwene ese mmu.”

⁹ Jisōs ashuu ji meko aké, “Mbó te me nlú mbó fana ne enyú, delú dankaá me Filip? Yéndémuú yi agene me, ebyennó age ntó Nte wa. Waá ulannó wō oké me nlere enyú Nte wa? ¹⁰ Enyú dékame fó nnó me ncho mmye ne Nte, ne Nte wa ntó acho mmye ne me wó? Depó etire me njógé mbó, detanege fó me mbóó né metóó, elé Nte wa mmu áchomé mmye ne me ne apyee utóó bíí. ¹¹ Kamege ne me nnó genó eyigé me ngarege enyú gelú wáwálé nnó me ncho mmye ne Nte wa ne Nte wa ntó acho mmye ne me. Ne mbogé ewéna ela ekwane enyú metóó wó, kamege nnó elú wáwálé gétúgé ufélekpa ebi me mpyee. ¹² Me ngarege enyú wáwálé nnó, yéndémuú ayi áfyee metóó ne me, apyee ntó unó bi me mpyee mbó. Yé ebe lé ebi uḡea upwó ebi, apye nye néndé me njyé mbaá Nte wa. ¹³ Ne yéndégenó eyigé enyú dégigé né mabó ma, mpye geji nnó metóó ego Nte wa gétú ya. ¹⁴ Ndere elúmbó, mbogé dégige yéndégenó né mabó ma, mpyee geji.

Jisōs anyémeno mantó Mendoó Ukpea

¹⁵ “Mbogé enyú dégbóó ne me, belege mabe ya. ¹⁶ Dépyege mbó, me nnene nye mmye mbaá Nte wa, ne ji atóme nye enyú muú majyee ayifó, ayi abe nye ne enyú te kwyakwya. ¹⁷ Muú majye yimbó elé Mendoó Ukpea muú alerege enyú wáwálé ayi Eṣowó. Bóó mme akamege fō ne

ji néndé agene f́o ji ne akage ji. Yémbó enyú dékage ji, néndé ji ajwolege ne enyú ne alú enyú né mmye. ¹⁸ Njyege, nlyage f́o enyú gelame, nmáge kere nchwó eta nyú. ¹⁹ Ela gachyéé b́ó mme amage ge sé me. Enyú ne dégene nye me. Ne te ndere me nwyáá geḡwá, enyú ntó debeé nye ne geḡwá. ²⁰ Bíí bimbó ukwonege, enyú dékage nye nnó mencho mmye ne Nte, Nte wa acho mmye ne me, ne me ntó ncho mmye ne enyú. ²¹ Yéndémuú ayi awúgé mabe ya abeléé áji, ji yimbó ne ab́ó gejeé ne me, Nte wa ntó ab́ó gejeé ne ji. Me ntó mb́ó nye gejeé ne ji, ne me mb́ó nlerege nye gеме ya etaá wuu.”

²² Ne Judas (ayi álá ṕo f́o Judas Iscarot) aj́ó ne Jisós aké, “Ata nde gepyee wó olerege gеме jyé lé eta sé, ayi ola olerege f́o ntó mbaá b́ó mme meko?”

²³ Jisós ashuu ji meko aké, “Muú ayi ab́ó gejeé ne me, apye geno eyigé me ngarege, Nte wa gboó nye ne ji. Ne esé ne Nte wa déchwó bane nye ji déjwolé ne ji mbaá ama. ²⁴ Muú yi álá agboó ne me, apye f́o geno eyigé me ngarege. Ne unó bi enyú déwuú mbó utane f́o memb́ó né met́ó wó, utane lé mbaá nte wa muú atóme me.

²⁵ “Me ngare mbó enyú unó bina nana yi me nlú ne enyú. ²⁶ Yémbó Nte wa atóme nye Menchyéé majyéé né mabó ma. Menchyéé majyéé yimbó elé Mendoó Ukpea achwógé alerege nye enyú unó uko ne ateé nye enyú yéndégenó eyigé me ngare enyú.

²⁷ “Ndere me njye nchyege enyú nesó, ne nesó na ne me nchyege enyú. Me nchyege f́o enyú nesó na nkane b́ó mme achyege genó. Dekaméé f́o mat́ó achyege enyú efwyale, ne debege f́o ntó ne efó. ²⁸ Enyú dewú nkane me nké, ‘Me nlyage enyú. Yémbó nmage kere nye nchwó eta nyú.’ Ebege nnó enyú déb́ó gejeé ne me, mb́ó débéé ne met́ó megóméé élé me njyéé mbaá Nte wa muú aḡea gеме apwó me. ²⁹ Me mb́ó me mbe ngare enyú unó bina

gemege nnó ubi upyεge, nnó meso gébé, upyεge enyú dekame nnó unó bi me njóó úlú wáwálé. ³⁰ Me mpɔ sé ne gejamégé gébé manjóó mejóó ne enyú néndé mfwa bóó mme alá chwɔ. Ji apó fɔ ne εshye apwɔ me. ³¹ Yémbɔ me mpyéé lé genó eyigé Nte wa agare me nnó mpye, nnó bóó mme akaá nnó me mbóó gejeé ne Nte wa.

“Kwilege mme déjyεgé.”

15

Genɔge umpome ne mata jíí

¹ “Me ne nlú genɔge vin geji ambóó, ne Nte wa ne alú muú ayi áchérege geji. * ² Yéndé eta ewé etome ne me, mbɔgé elá ewɔme fɔ umpome, ji asóó ewuú afɔme mme, ne yéndé eta ewé ewɔme umpome, ji akwyεge ewú nnó ewɔme gejamégé umpome. ³ Mekomejóó ayi me ngare enyú apye enyú dela me pópó eké eta genó eyigé akwyéé. ⁴ Chogé wye mmye ne me, me nchome mmye ne enyú. Eta genó ékágé wɔ fɔ umpome mbɔgé elá cho mmye ne mbyɔ genó geji mbóó wó. Wyεmbɔ ntó ne enyú déla dekágé pye genó gefɔ mbɔgé dela decho mmye ne me wó.

⁵ “Me ne nlú genó eyigémbɔ, enyú ntó ne delú mata jíí. Muú achogé mmye ne me, ne me ntó nchoge mmye ne ji, ji ne apye nye gejamégé unó néndé me nla mpɔ enyú dékage pye fɔ yé genó. ⁶ Ne muú alá cho mmye ne me wɔ, alú eké eta genó ewé áɔgé afomege éwánhese egbo. Ufóó mata unóó yina anywerege áji áfyε né mewε, áɔ. ⁷ Mbɔgé enyú déchogé wye mmye ne me, ne deké débelege mekomejóó wa né matóó nyú, yéndégenó eyi enyú degige nno Nte wa apye, geji ne ji apyé eta nyu. ⁸ Enyú deké

---

* 15:1 Ελύ wáwálé nnó: Né ukwene ηwε menomenyεé, Εɔwɔ abó amεge bóó Isréli nkane mekóó vin ewé ji áchérege. Jisɔs jimboó ntó ájóó nnó ji ne alu genóoge vin yimbo nana.

dépye gejamégé unó ulóúló Nte wa abeé ne ηγω. Ne ewéna elerege nnó enyú delu baá utó ba. ⁹ Ndere Nte wa abóó gejeé ne me, mbóntó ne me mbóó gejeé ne enyú. Bógé wye gejeé ne ate wye ndere me mbóó ne enyú. ¹⁰ Mbógé enyú deké depye genó eyige me njóó, me mbóó nye gejeé ne enyú wye ndere Nte wa abóó gejeé ne me gétúgé mpyeé genó eyigé ji aklege. ¹¹ Me ngaré enyú unó bina nnó enyú débe ne metóó megómego wye ndere me nwyaa. Ne nnó metóó megómego nyú eja epwó amu. ¹² Gégé genó eyigé me nkelege nnó enyú dépyege na: Bógé gejeé ne ate wye ndere me mbóó ne enyú. ¹³ Gejeé eyigé cha gepó, eyigé muú alerege, eyi gepwóó gejeé eyigé muú ágbóó gétúgé ajeé bií. ¹⁴ Enyú débée ajeé ba mbógé dépye unó bi me ngaré enyú. ¹⁵ Me mmagé kú se enyú nnó baá défwe néndé maá défwe ákágé fó genó eyigé nte wuú apyeé. Me nkuú enyú ajeé ba néndé yéndégenó eyigé Nte wa agare me, geji ne me nto ngare enyú. ¹⁶ Enyú fó wó déjyaá me wó, elé me ne njyaá enyú ne ntóme enyú nnó dépyege unó ulóúló ne nnó unó bimbó ubeé te kwyakwya. Ne yéndégenó eyi enyú dégige Nte wa né mabó ma achyeye enyú geji. ¹⁷ Gege ye mma ngare enyú nnó boge gejeé ne ate.

Bóó mme ápaá baá utóó Jisós

¹⁸ “Mbógé bóó mme apaá enyú, kaáge nnó abó me mbe apa me me ne alé pa enyú. ¹⁹ Enyú debo débé bóó mme, mbó bóó mme agboó ne enyú eké ate bóó mme. Ne enyú depó néndé me njya enyú né geluage bóó mme, getu eyigémbó ne bóó mme apaá enyú. ²⁰ Tege genó eyigé me ngare enyú nnó, ‘Maá défwe aneage fó geme apwó nte wuú.’ Te ndere ebwó achye me efwyale, áchyeye nye ntó enyú efwyale. Ne ebwó abó awú mekomejóó wa mbó áwuú ntó awe nyú. ²¹ Ebwó apye nye unó bina uko eta nyú gétúgé enyú délu bóó ba. Néndé ebwó ákágé

fó muú yi atóme me. ²² Me mbe danchwó gare ebwó mekomejóó, mbó akwe fó mpa wó, yémbó nana yi ngare ebwó mekomejóó Esówó, ye meti ewe áboó gabo bwó epósé ²³ Ne yéndémuú yi apaá me, ebyennó apaá ntó Nte wa. ²⁴ Me mbe dampye ukpekre unó né metóó metóó bwó, ebwó age wó, ebi yé muú fó alá alú dampye, mbó Esówó agarege nye fó ebwó nnó ápye gabo ákwe mpa. Yé ndere ebwó ágene unó bi me mpye, ápaá me chonchó ne Nte wa. ²⁵ Unó bina ubó mampye nnó, genó eyigé asame né mmu ηwe Esówó gebe wáwálé. Ása wye nnó, ‘Ebwó ápaá me ula pó.’

²⁶ “Menchyéé majyéé achwóó, ji alú Mendoó Ukpea muú alerege wáwálé yi Esówó. Me ntóme nye ji atane mbaá Nte wa, achwóó agarege nye enyú muú yi me nlú. ²⁷ Enyú ntó dégarage nye bóó muú yi me nlú néndé delu ne me te ula ulóó.

16

¹ “Me ngare me enyú unó bina nnó ékágé deja mmye meso. ² Ábuú nye enyú né macha mmyemenene. Ne gébé gechwóó eyigé yéndémuú yi awáne enyú aferege nnó ji apyembó elé utóó Esówó. ³ Ápye nye unó bina ne enyú néndé ákágé Nte wa, yé me ntó ákágé. ⁴ Me mbó mbe ngare enyú nnó gébé eyigémbó gekwónége enyú détege nnó me mbó ngare me enyú nnó unó bina upyéé nye.

Utóó bi Mendoó Ukpea epyéé

“Me mbó ngare enyú unó bina mbembe wó, néndé me mbó nlú ne enyú. ⁵ Ne nana me nkerege meso mbaá muú yi atóme me, yémbó yé muú nyú yi agige mme nnó, “Ojye efó?” Apó. ⁶ Ne gétúgé me ngare enyú unó bina, matóó nyú alá meshwemeshwe. ⁷ Yémbó ngarege enyú wáwálé. Élú elé né galógáló awe nyú nnó me njye, néndé me nla njye wó menchyéé majyéé achwóó fó eta nyú. Yémbó me

njyege ntome nye ji achwo eta nyú. ⁸ Achwogé apyéé nye bód mme akaá nnó ufere bwó né gabo ayi ebwó apyéé úlú gye. Apye nye ebwó akaá nnó ufere bwó né ndere muú abeé cho né mbe ushu Eṣowó úlú gyeé, ne apye nye ntó ebwó akaá nnó uféré bwó né ndere Eṣowó áṣóó nye mpa úlú gyeé. ⁹ Né egbe ewé gabo, ebwó alú gyeé néndé áfyéé fó metóó ne me wó. ¹⁰ Né egbe ewé mambe cho né mbe ushu Eṣowó, apye nye ebwó akaá nnó me nlú cho néndé me nkerege meso mbaá Nte wa ne enyú demage ge nye se me. ¹¹ Né egbe ewé mpa ayi Eṣowó áṣóó, apye nye bód mme akaá nnó alu gyeé né gefóó eyigé áṣóó mpa wa, néndé danchomeló mfwa bód mme akwe me mpa.

¹² “Me nlú wyaá gejamégé unó mangare enyú, yémbo enyú dékage gbare nye fo matóó gétúgé ubi. ¹³ Yémbo gébégé Mendoó Ukpea muú alerege wáwálé achwoge, apye nye enyú dékaá wáwálé meko. Agarege nye fó unó bi utanege ji metóó, genó eyigé ji awúgé geji ne ji ágarege. Ne apyéé nye enyú dékaá unó bi upyéé nye meso gébé. ¹⁴ Ji apyéé nye me mbo ḡḡo néndé genó eyi getanege me metóó geji ne ji asele agarege enyú. ¹⁵ Yéndé genó eyigé Nte wa awyaá elé eya, getú eyigémbo ne me nké genó eyi gelú me metóó geji ne ji agarege nye enyú.

Mesome nyu ela nye lé nechóchó

¹⁶ “Élá gachyéé enyú demage ge sé me, ne emage wyaá sé ntó ndóó enyú degene nye me.”

¹⁷ Ajógé mbo, baá utóó bíí abifo alo mangigé ate aké, “Ajóó aké, ‘Ela gachye enyú degene sé me,’ ne ama aké, ‘Emage wyaá se ntó dóó enyú dégene nye me’, ula utene mbo nno? ne ulaa me njye mbaá nte wa. ¹⁸ Ulaá ela gachyéé utene mbo nnó? Eṣé dekágé fó genó eyigé ji ajógé mbo.”

¹⁹ Ndere ebwó áferege mbò, Jisòs akaá me nnó ebwó akelege mangií ji ulaá mejóó ewé ji ajóó mbò. Ajóó ne ebwó aké, “Enyú degige mbò elé ate ulaá mejóó ewé me njóó nnó, ‘ela gachyéé enyú demage ge sé me ne nnó emage wyaá sé ntó dóó enyú dégene nye me?’” ²⁰ Me ngarege enyú wáwálé nnó enyú delilí nye desóó manse gétúgέ unó bi upye nye. Ne bóó mme ábeé ne nechóchó, Enyú debéé ne masome né matóó, yémbò masome nyú abwòlege nye nechóchó. ²¹ Nebyeé neke nemmye mendée, une ugyalege ji néndé gébé eyigé ji awuú ubale gekwòne. Ne abyegé me maá, amage te se ubale, abeé elé ne nechóchó nnó ji agbéé muú ama fa mme. ²² Wye mbò ntó ne elú ne enyú. Nana enyú delú ne masome né matóó, yémbò me mmage ge nye enyú, ne enyú debéé nye ne nechóchó né matóó. Ne yé muú ayi akágé fere gefò nechóchó eniné na né matóó nyú ápó. ²³ Bií bi mbò ukwònege, demage gii se me ye mechò fò. Me ngarege enyú wáwálé nnó, yéndégenó eyi degige nte wa né mabò ma, achyege enyú geji. ²⁴ Kpaá te gébé eyigé na, enyú delu dangií yé genó gefó né mabò ma. Gige achyege nye enyú, ne nechóchó nyú nejame nye kpaá nepwó.

²⁵ “Me ngare enyú unó bina né makamejóó, yémbò gébé gechwóó nye eyigé me nla ngarege sé enyú depò né makamejóó. Me ngarege nye enyú uno bi utome ne Nte wa gbògò. ²⁶ Gébé eyigémbò gekwònege enyú degige nye Nte wa unó né mabò ma. Me njóó mbò fò nnó ngige nye Nte wa genó gefò gétúgέ nyú wó. ²⁷ Néndé Nte wa jimboó abò gejeé ne enyú gétúgέ enyú debóó gejeé ne me, ne dékame nnó me ntane mbaá Esòwò. ²⁸ Wáwálé me ntane mbaá Nte wa nchwóó fa mme. Nana me lé nlyáá mme nkerege meso mbaá Nte wa.”

²⁹ Ajóó mbò, baá utóó bií aké, “Nana wò olé jóó yé mejóó gbògò, ójóó sé né makamejóó. ³⁰ Esé dékaá nana nnó wò akaá unó uko, wò okage ye ebe lé unó bi bóó awyaa né

metəw mangíí wə. Ewéna epye esé dékamé nnó wə otane mbaá Esəwə.”

³¹ Ne Jisəs ashuú ebwó meko aké, “Pó enyú dékamé ne me, naná? ³² Gébé gechwó nyé, ne géfíí me eyigé enyú ako délaá nyé tyátyá, yéndémuú nyú abóó nyé meti gepú jíí, délyaá membií. Yémbə me mpə fó me mbií, Nte wa alú ne me. ³³ Me ngare enyú unó bina nnó enyu delíí mmye ne me debe ne nesə. Bóó mme apye nyé enyú dege efwyale yémbə gbarege matóó nyú néndé mmye me mpwə bóó mme.”

17

Jisəs anemmye mbaá Nte wuú nno apye ji abə ηgə

¹ Jisəs anerege manjóó unó bina, abweé ame ape né mfaánebuú, anemmye aké, “Nte wa gébé gekwəne pye me maá wyéé mbə ηgə nnó me ntó mpye wə əbe ne enoge. ² Wə əchyeé me uto bi upwə bóó ako nnó me nchyeé gerwá eyi gélagé byé mbaá bóó ako abi wə əchyeé me. ³ Gerwá eyi gélagé byé gelu nnó ebwó akaá élé wə mbií muú olu Esəwə ayi wáwálé, ne me Jisəs Kras muú wə otəme fa mme. ⁴ Mpye wə əbə enógé fa né mme, gétúge me nere mampye utóó bi wə əchyeé me nnó mpye. ⁵ Nte wa, pye me mbe ne enóge né mbe ushu wye nana, gefógé enógé ewé me mbə nwyə nya gébége nlú ne wə, geməge nnó mme álə.

Jisəs anemmye mbaá nte wuú gétúge baá utóó bií

⁶ “Me mpye bóó abi wəə jyaá fa mme əchyeé me akaá wə. Ábə álú bóó byéé, wə əchyeé me ebwó ne ebwə ábele mekomejóó wyéé. ⁷ Ne nana ebwə ákaá nnó ufóó unó uko bi wə əchyeé me utane eta wye. ⁸ Ngare ebwó mekomejóó ayi wə əchyeé me, áse ji amu apea ne ákaá wáwálé nnó me ntane eta wyéé ne ákame nnó wə ne otəme me.

⁹ “Nnenemmye gétúge ebwó. Nnene fó mmye gétúgé bóó mme, nnene lé gétúgé bóó abi wə əchyeé me, néndé

άλύ βῶῶ byεέ. ¹⁰ Υένδέ genó eyi nwyaa élé ejyεέ ne yéndégenó eyi wṵ ὄwyaá, éle eya. Ne ele βῶῶ bina ne apyεέ me mbṵṵ enógé. ¹¹ Mbeé sé fa mme, yémbṵ ebwṵ alú fa mme. Nchwṵṵ eta wyεé Nte wa, Muú Ukpea, nnenemmye nnó wṵ ὄbame ebwṵ né uto mabṵ mmyεέ, ami wṵ ὄchyεέ me, nnó ὄpye ebwṵ ábé muú ama ndere esé ne wṵ delu muú ama. ¹² Gébégé nlú ne ebwṵ, mbáme ebwṵ né uto mabṵ ami wṵ ὄchyεέ me. Mbá ebwṵ cháhnéné, ne yé muú bwṵ ama anó mme detu wṵ ekose muú ayi abṵ alú me nnó anome mme detu nnó genó eyigé ásame né mekomejṵṵ wyεé gebe wáwálé.

¹³ “Ne nana me nlé chwṵṵ eta wyεέ. Ne njógé unó bina ndere me nlú fa mme, nnó mpye ebwṵ abe ne nechóchó gbene wyε ndere me nwyaa nechóchó gbene. ¹⁴ Me ngare ebwṵ mekomejṵṵ wyεé ne βῶῶ mme apaá ebwṵ néndé ebwṵ ápṵfṵ mbwa ama ne βῶῶ mme wyε ndere me nlá pṵ fṵ mbwa ama ne βῶῶ mme. ¹⁵ Me nnene fṵ mmye nnó wṵ ὄfere ebwṵ fa mme. Nnene lé nnó wṵ ὄbame ebwṵ ékágé ebwṵ akpe né amu muú nchye. ¹⁶ Ebwṵ apṵ fṵ mbwa ama ne βῶῶ mme wyε ndere me nlá pṵ fṵ mbwa ama ne βῶῶ mme. ¹⁷ Pye ebwṵ áchyεé gemége bwṵ wáwálé eta wyε. Ne wáwálé yimbo élé mekomejṵṵ wyεé. ¹⁸ Ndere wṵ ὄtome me fa né mme, mbṵntó ne me ntome ebwṵ. ¹⁹ Me nchye geme ya mampye utṵṵ byεέ. Me mpye mbṵ gétúgé bwṵ, nnó ebwṵ ntó áchyεé gemége bwṵ wáwálé mampye utṵṵ byεέ.

Jisṵs anemmye mbaá Nte wuú gétúgé βῶῶ abi ámáge fyε nyε metṵṵ ne ji

²⁰ “Me nnene fṵ mmye gétúgé baá utṵṵ baá bina ebwṵ bwṵ, nnene ntó gétúgé βῶῶ abi áfyε nyε metṵṵ ne me élé áwuú mekomejṵṵ wyε ayi baá utṵṵ ba ágarege nyε. ²¹ Me nnenemmye nnó wṵ ὄpyé ebwṵ ako abe muú ama, wyε

ndere wɔ Nte wa ɔlu muú ama ne me, me ntó nlu muú ama ne wɔ. Pye ebwó abe muú ama ne esé nnó, bɔ́ mme ákamé nnó wɔ ne ɔtɔme me. ²² Enógé ewé wɔ ɔchyeé me, ewú ntó ne me nchyeé ebwó. Mpye mbɔ nnó ebwó abe muú ama wye ndere esé ne wɔ delú muú ama. ²³ Me nlu muú ama ne ebwó, wɔ ntó ɔlu muú ama ne me. Dépye mbɔ nnó ebwó ntó abe muú ama chájéné. Ndere elúmbɔ bɔ́ mme ákágé nye nnó wɔ ne ɔtɔme me, ne ákágé nye ntó nnó wɔ ɔbɔ́ gejeé ne ebwó wye ndere wɔ ɔbɔ́ gejeé ne me.

²⁴ “Nte wa, nkelege ntó nnó bɔ́ abi wɔ ɔchyeé me, ábe ne me né mbaá yi me mbeé nye, nnó ágé ntó enógé wa. Wɔ ɔchyeé me enógé ewéna gétúgé gejeé eyigé wɔ ɔbɔ́ ne me gemesge nnó mme ala.

²⁵ “Eh, Nte wa muú ɔlú cho, wáwálé, bɔ́ mme ákágé fɔ́ wɔ, yémbo me nkágé wɔ. Ne bɔ́ bina, abi wɔ ɔchyeé me ákaá ntó nnó wɔ ne ɔtɔme me. ²⁶ Me mpye ebwó ákaá wɔ, ne mpye nye wye ebwó ákágé wɔ yéndégébé nnó gejeé eyigé wɔ ɔbɔ́ ne me ɔbɔ́ ntó ne ebwó ne nnó me mbe muú ama ne ebwó.”

18

Ápye Jisɔs

(*Mat 26:47-56; Mak 14:43-50; Luk 22:47-53*)

¹ Jisɔs anerege mmyemenene, ji ne baá utɔ́ bií ályaa melu ewémbo, achyaá gerɔkɔ eyigé akuú nnó Kidrɔn ajye kpe mmu maá mekɔ́ fɔ́. ² Ne Judas muú achyege nye Jisɔs mankwaá abɔ́ akaá ntó melu ewémbo néndé ebwó abɔ́ áchómege me wye. ³ Ndere elúmbɔ, ji ase ekwɔ bɔ́ bee ne ambame echa ure Esɔwɔ abi anɔ́ baá ámpyeé ure Esɔwɔ ne Farasi átɔme áchwɔ né maá mekɔ́ yimbo. Gébégé ájyeyé ákpomé mmye ne unó ummye, alwéé desá ne bɔ́ akpogéfo.

⁴ Ne elé Jisṓs akaá me yéndégenó eyigé ápye nye ne ji, ake mmye afíí ebwó, agíí ebwó aké, “Enyú dékelege ndé muú?”

⁵ Ashuú ji meko aké, “Dékelege Jisṓs muú Nasaret.”

Ji aké, “Me ne nlu ji.” Judas muú achyéé Jisṓs maṅkwaá alú ntó eféé tené ne ebwó. ⁶ Jisṓs ajógé ne ebwó nnó, “Me ne nlu ji,” ája mmye meso ákwe mme gbaram. ⁷ Ne ama agíí ebwó aké, “Enyú déke dékelege wa?” Aké, “Dékelege Jisṓs muú Nasaret.”

⁸ Aké, “Pó me ngare enyú nnó me ne nlu ji? Ne mbógé nnó elé me ne enyú dékelege, lyage bṓó bina ájye. ⁹ Ajṓó mbṓ nnó meko ayi ji abṓ ajṓó ábé wáwálé. Ji abṓ ajṓó aké, Nte yé muú ama ayi anome mme detú né geluage bṓó abi ṓchyéé me ápó.”

¹⁰ Ne Simun Pita ajú yé aparanja ayi ji awyaá, asó etu ewé egbé ebwṓnye ewé memfwé etukpe ámpyéé ure Esṓwṓ. Mabṓ memfwé yimbṓ makamege Malkṓs. ¹¹ Pita apyegé mbṓ, Jisṓs ajṓó ne ji aké, “Shwóré aparanja wye yimbṓ né mmu mekó, wṓ ṓkelege fṓ nnó me nge efwyale ndere nte wa ake nge?”

Áfē ne Jisṓs mbaá Anas

¹² Ndere elúmbṓ, muú kpaá bṓó bee ne bṓó bee bíí chonchó ne ambame echa ure Esṓwṓ apye Jisṓs awe ji amu.

¹³ Ase ji ábṓ mbe afe né mbaá Anas nte Mendée Kaifas. Kaifas yina ne alú etúkpe amppe ure Esṓwṓ né ḡme eniné mbṓ. ¹⁴ Elé Kaifas yina ntó ne abṓ achyéé nya bṓó Jus majyéé nnó, “Elú galógáló nnó muú ama agbo gétúgé bṓó ako.”

Pita ashya nnó akaágé fṓ Jisṓs

(Mat 26:69-70; Mak 14:66-68; Luk 22:55-57)

¹⁵ Simun Pita ebwó ne maá utṓó Jisṓs yifṓ ama akwṓle Jisṓs meso. Etukpe amppe ure Esṓwṓ akaá maá utṓó yimbṓ chánéné, getu eyigémbṓ ályaá maá utṓó yimbṓ akpe ne

Jisɔs né mmu dachi etukpe ampyéé upéé Eɔwɔ, ¹⁶ Pita alá né dafye. Ndere Pita atene né dafye, maá utɔ́ ayi etukpe ampye upé Eɔwɔ akaá ji, ajye bane mesɔ mendée ayi alú menombi gébame, ajɔ́ mejɔ́ ne ji ne mesɔ mendée yimbɔ alyaá Pita akpe muu. ¹⁷ Mesɔ mendée yimbɔ né meno gebame agíí Pita aké, “Nnó wɔ ɔ́pɔ́fɔ́ maá utɔ́ ama né geluage baá utɔ́ Jisɔs?”

Pita ashuú ji meko aké, “Eeh, me mpó.”

¹⁸ Gébé eyigémbɔ ntó gefwene gemmyéé, baá défwé ne ambame dachi etukpe ásené mewé né dafye átene áwyaá. Pita ntó abɔ alú ne ebwɔ áwyaá mewé.

Jisɔs akpe unɔ́ mpa

(Mat 26:57-66; Mak 14:53-65; Luk 22:54, 55, 63-71)

¹⁹ Etukpe egíí Jisɔs depɔ́ etiré détóme ne baá utɔ́ bíí ne unó bi ji álerege. ²⁰ Jisɔs ashuú ji meko aké, “Me njógé me mejɔ́ gbɔgɔnɔ mbaá bɔ́ ako. Me nlerage unó yéndégébé né mmu macha mmyemenene ne echa upé Eɔwɔ mbaá ayi bɔ́ Jus ako áchómege. Yé genó gefɔ́ eyigé me njɔ́ bibí gepó. ²¹ Ulannó wɔ ɔ́gigé me bɔ́ ñkwe bina? Gíí élé bɔ́ abi awuú genó eyigé me ngare ebwɔ, neéndé ákaá uno bi me njɔ́.”

²² Jisɔs ajógé mbɔ, membame dachi etukpe ayi alu fíí ado ji né ushu. Agíí ji aké, “Mbɔ ne wɔ ɔ́bɔ́ manshuú etukpe meko?”

²³ Jisɔs ashuú ji meko aké, “Mbɔgé mecho ewé me njɔ́ elú gyéé, gare gabo ayi me njɔ́. Ne mbɔgé elú cho, ulannó wɔ ɔ́doó me.” ²⁴ Eféé ne Anas atɔ́me yé Jisɔs wye amuú wewe mbaá Kaifas etukpe ampye upé Eɔwɔ.

Pita ama ashya Jisɔs manáne epea ne elé

²⁵ Ndere epyembɔ, Pita abɔ alú né dafye tené awyaá mewé. Ágíí ji aké, “Nnó wɔ ntó ɔ́pɔ́ fɔ́ maá utɔ́ ama né geluage baá utɔ́ Jisɔs?” Pita ashya aké, “Eeh me mpó”.

²⁶ Maá defwe etukpe ampye upéé Eṣṳwṳ ama ayi alú meṣme muú ayi Pita asóó ji etu, agii Pita aké, “Nnó me nge f́ wṳ né mmu maá mekṳ́ ne mende yimṳ wó?” ²⁷ Pita ama ashya wye shyá. Wye né gébé eyigémbṳ menṳ mekwṳ akú kṳkṳgṳlṳkṳ́.

Áf́ ne Jisṳs mbaá Palet

(Mat 27:1, 2, 11-14; Mak 15:1; Luk 23:1, 2)

²⁸ Bii uyyagé ne dondo gemua mme ákpakpa bóó Jus ase yé Jisṳs né gepúge Kaifas afé ne ji né echa gṳmena bóó Rom. Eṳwṳ ambṳ́ akpe wye wó. Apye mbṳ nnó ékágé eṳwṳ ábé ne deba né mbe ushu Eṣṳwṳ néndé akelege manyé epaá koó upú. ²⁹ Ndere elúmbṳ Palet muú alú ngṳmena atané, aké ne eṳwṳ, “enyú deké mende yina apye nnó?”

³⁰ Eṳwṳ ashúú ji meko aké, “Mbṳgé mende yina apó muú mebo f́ wó, mbṳ esé defye f́ ji né amu jyé wṳ.”

³¹ Palet aké ne eṳwṳ, “Sege ji enyú ambṳ́ depa mpa wuú ndere ebe nyú ejṳ́.” Ákpakpa bóó Jus ashúú ji meko aké, “Ebé nyu bóó Rom ekamege f́ nnó esé desó mpa nnó áwá muú.” ³² Genó eyigé eṳwṳ ajṳ́ gepye nnó genó eyigé Jisṳs abṳ ajṳ́ atome ne gefṳgé negbo eniné ji agboó nye getane wáwálé.

³³ Ne Palet akere meso né mmu echa, mfwa akú Jisṳs agii ji aké, “Wṳ ne olú mfwa bóó Jus?”

³⁴ Jisṳs aké, “Wṳ mbṳ́ ne ṳfere mbṳ, waá nnó bóó f́ ne agare wṳ mmu ayi me nlú?”

³⁵ Palet ashúú ji meko aké, “Me, ṳfere nnó me nlú muú Jus? Elé bóó bye ne anṳ́ baá ampye upé Eṣṳwṳ ne afye wó ne amu ya. Ndé mechṳ wṳ ṳpyé?”

³⁶ Ne Jisṳs ashúú ji meko aké, “Gefwa ya gepṳ́ f́ eyigé bóó mme. Mbṳge gebó gebe eyigé bóó mme, mbṳ baá defwe ba ammye nnó ékágé me nkpe né ámu bóó Jus, yémbṳ gefwa ya getane mbaá yicha.”

³⁷ Ndere ji ajóó mbò Palet aké ne ji, “Mmyeké wò olú mfwa?” Ne Jisòs ashuú ji meko aké, “Wò olú cho manjóó nnó menlú mfwa. Ge ula bi ábyené me mbò, ne getu eyigémbò ne nchwó fa mme nno ngáre bòó wáwálé. Ne yéndemuú ayi agboó ne wáwálé, awuú mekomejóó wa.”

³⁸ Ne Palet agíí ji aké, “Wáwálé elé ndé?” Agige mbò ama akere meso né dafye, mbaá bóó Jus aké, “Me nge fó gabo ayi mende yina apyéé wó. ³⁹ Yémbò gepoge nyú gelú nno, yéndé ñme gébége epaá koó upu me mbò mamferé muú deno ama ndere enyú dékelege. Ndere elúmbò nnó enyú dékelege nnó mferé Mfwa bóó Jus?” ⁴⁰ Palet ajógé mbò, ebwó ákalé ne meko metometo, áké, “Oferege fó mende yina fere elé Barabas.” Barabas abò alú mmu ayi achyege efwyale né melò.

19

Bóó bee ájwyagé Jisòs

(*Mat 27:27-31; Mak 15:16-20*)

¹ Palet achyee Jisòs nnó, átule ji ne getó. ² Ne bóó bee áto ela ewé elú meshíí áfaá Jisòs né mekpo, áfye ji nkúu megélé né mmye eke mfwa. ³ Ájwyage ji aké, “Geñwá gétyeé getyeé gebe ne wò Mfwa bóó Jus” ne ádo ji ukpe kpe né ushu.

⁴ Palet ama akere achwó ajóó ne bóó bimbo aké, “Nana me nchwò ne ji né mbe ushu nyu yémbò kaáge nnó me nge fó gabo ayi ji apyéé wó.” ⁵ Jisòs atane né dafye ne ela ewé elú meshíí meshíí né mekpo ne nkúu megélé né mmye. Ne Palet ajóó ne bóó bimbo aké, “Gegé mende yimbo na.”

⁶ Anóó baá ampye ure Esòwò ne ambame echa ure agege Jisòs, alò makale ne meko metometo aké, “Áwò ji né gekwa, áwò ji né gekwa.” Ajógé mbò,

Palet ajóó ne ebwó aké, “Enyú ambòó sege ji dewò né gekwa, néndé me nge fó gabo ayi ji apyéé wó.”

⁷ Yémbò bɔ́ Jus atome wye eshye ajógé aké, “Esé déwya ebe ewé ejóó nnó ji abò magbo. Néndé ji aké alú Maá Esɔwɔ.”

⁸ Palet awúgé mecho ewéna, efo ekwo ji metóó dóó.
⁹ Akere meso né mmu echa wuú, ama agíí Jisɔs aké, “Wɔ ɔtane efo?”

Yémbò Jisɔs ashuú ji meko wó. ¹⁰ Ne Palet ajóó ne Jisɔs aké, “Wɔ ukelege fó manjóó mejóó ne me? Wɔ ɔkaá fó nnó me nwyaa utó manlyaa wɔ ɔjye ne nwyaa uto manwɔ wɔ né gekwa wó?”

¹¹ Jisɔs ashuú ji meko aké, “Wɔ ɔpófó ne utó mampye me genó mbogé uto bimbo ulá utane fó né mfaánebuú wó. Ne getu eyigémbò muú ayi afyee me né amu nyú, gabo awuú ajea apwóó.” ¹² Palet awúgé mbò, abò akele meti nnó ályaá Jisɔs ajyee yémbò bɔ́ Jus akalege aké, “Mbogé wɔ ɔlyage mende yina, ebyennó wɔ ɔpó fó mejeé Sesa. Yéndemuú ayi asele geme jíí nnó alú mfwa ebyennó akelege mankare gefwa ne mfwa Sesa mfwa Rom.” ¹³ Ne Palet awúgé mejóó ewéna, ase Jisɔs afe ne ji né dafye. Jimbóó ajwólé né geluoge mpa né mbaá ayi ákuú nnó, “Melu Mataá.” (Né Hibru ákuú mbaá yimbo nnó “Gabata”.) ¹⁴ Bií bimbo úlú elé bií bi bɔ́ Jus akpomege mmye manyé epáá koó upu. Ne metóó ɔwɔmese, Palet ajóó ne ebwó aké, “Gége Mfwa nyú na.” ¹⁵ Yémbò ebwó ákálé aké cho ne ji ewú, cho ne ji ewú, awɔ ji né gekwa. Ne Palet ama gíí ebwó aké, “Dékelege me nwó mfwa nyú né gekwa?” Anóó baá amppe upe Esɔwɔ, aké, “Esé depɔ sé ne mfwa yicha ekosé Sesa wó”. ¹⁶ Ne kwyakwyaá, Palet achyee yé Jisɔs né amu bwó nnó áwó ji né gekwa. Bɔ́ bee ásé Jisɔs áfé ne ji.

Áwɔ Jisɔs né gekwa

(Mat 27:32-44; Mak 15:21-32; Luk 23:26-43)

¹⁷ Jisɔs jimboɔ ne akpane gekwa jii afɛ nɛ melu ewɛ akuu nnɔ, “Melu Uɲkɔkɔ makpo.” (Boɔ Hibru akuu ntɔ melu ewɛmbɔ nnɔ “Golgota.”) ¹⁸ Elɛ nɛ melu ewɛna ne awɔme Jisɔs nɛ gekwa. Awɔ ntɔ anjo makpo apea nɛ ebi bwɔ ukwa. Awɔ ama nɛ egbɛ ebwɔɛɛ, ama egbɛ ebwɔnyɛ ne Jisɔs nɛ metɔɔ metɔɔ. ¹⁹ Palet asɔ ntɔ genɔ gefɔ aba nɛ mekpo gekwa eyigɛ awɔmɛ Jisɔs. Asɔ wyeɛ nnɔ, “Jisɔs muu Nasaret Mfwa boɔ Jus.” ²⁰ Ne gejamɛgɛ boɔ Jus ajɔgɛ genɔ eyigɛ asamɛ abalɛ nɛ mfaa mekpo gekwa nɛndɛ mbaa ayi awɔme Jisɔs nɛ gekwa alu kwɔkwɔlɛ ne Jerosale. Asa mansa ɲwe amimbɔ nɛ mekomɛjɔɔ Hibru, Latin ne Grek. ²¹ Anɔɔ ba ampyɛɛ ure ɛsɔwɔ, ajɔɔ ne Palet akɛ, “Ɔsage fɔ nnɔ Jisɔs alu mfwa boɔ Jus, sa elɛ nnɔ ji ajɔɔ akɛ, ‘Me nlu mfwa boɔ Jus.’”

²² Ne Palet akɛ ne ebwɔ, “Genɔ eyigɛ me nsame, nsa me.”

²³ Boɔ bee anerege manwɔ Jisɔs nɛ gekwa abɔ mandɛe jii akare malu ani yɛndɛmuu bee ase melu ɛma. Ase nto nku wuu ayi ji afyeɛ ne afyeɛ ewule. Nku yimbɔ apɔ ne nkɔmɛ. ²⁴ Boɔ bee bimbo ajɔɔ ne ate akɛ, “Dekarege fɔ nku yina, dɛɲmɛɛ lɛ megyaa wyeɛ mankaa muu ayi aselɛ ji.” Apye mbɔ nnɔ genɔ eyigɛ asame nɛ mekomɛjɔɔ ɛsɔwɔ gebe wawalɛ. Asa wye akɛ, “Akare mandɛe ya afye ate amu, ase nku wa aɲme megyaa wyeɛ.” Gɛ genɔ eyigɛ boɔ bee apyɛmbɔ.

²⁵ Ne boɔ fɔ abi atene kwɔkwɔlɛ ne gekwa eyi awɔme Jisɔs wye, elɛ mma Jisɔs, meɲme mma Jisɔs ayi mendɛe, Meri mendɛe Klopas, ne Meri Magdala. ²⁶ Jisɔs agegɛ ndere mma wuu atene efɛ kwɔkwɔlɛ ne maá utɔɔ ayi jimboɔ Jisɔs agboɔ ne ji dɔɔ, ajɔɔ ne mma wuu akɛ, “Mma, ge maá wye na.”

²⁷ Ne ajɔɔ ntɔ ne maá utɔɔ yimbɔ akɛ, “Ge mma wye na.”

Ἐλὼ né gebé eyigémbo maá utó yimbo ase mma Jisós afe ne ji né gepú jíí, nnó ajwólege ne ji.

Negboné Jisós

(Mat 27:45-56; Mak 15:33-41; Luk 23:44-49)

²⁸ Ἐwyagé, Jisós akaá nnó ji anere me yéndégenó eyigé ji abóó mampye, ne nnó genó eyigé mekomejóó Ἐσῶω ajóó gebe wáwále, ajóó aké, “Mmwólé manaá epyeé me.”

²⁹ Ἐké epyeémbo, nkwo fó alú efeé, ayi áfyε mmoó amí mamýame magbeé wyεε. Áσε εκochá, ányua né mmu mmóó amibo, áfaá né eta maá genóó eyigé akuú hisop, ábwéé até Jisós né ubóó meno. * ³⁰ Ne gebégé Jisós anyú mmóó amimbo aké, “Nnere utó ba.” Ajógé mbo, amo mekpo mme, afyε geme jíí né amu Nte wuú Ἐσῶω.

³¹ Bii bimbo, ele bíí ebi bóó Jus ákpomege mmye manyé uwyaá bwó. † Ἐbwó akelege fó nnó bíí bimbo ubane uñkwó bóó abi awóme né ukwa. Ajye jóó ne Palet nnó achyeé ebwó uto ájye ákore uka bóó bimbo né mfaá ukwa, áfere uñkwó ebwó. ³² Ne bóó bee achwó akore uka bóó apea abi awóme ebwó ne Jisós. ³³ Áchwógé mbaá Jisós, ákore sé uka bíí wó néndé age nnó ji agbo me. ³⁴ Yémbo muú bee ama ajo egbe amba wuú ne nekó. Tenétené yimbo manoó ne manaá matanege. ³⁵ Muú yi agene unó bina ne agaré. Ne unó bi ji agare úlú wáwále. Ne jimbóó akaá nnó ji agarege wáwále nnó apye enyú ntó défyε metóó ne Jisós. ³⁶ Unó bina upye nnó genó eyigé ásame né mmu ηwe Ἐσῶω ube wáwále. Ása wye aké, “Yé gegoó jíí gemma akóó fó.” ³⁷ Ne ama ása ntó né melu ηwe Ἐσῶω ewé fó aké, “Ápele nye muú ayi ebwó ájomé.”

* 19:29 Ἐλú wáwále nnó: ἰὼν afyé genóge hisop né ηwe wuú gétúgé genó eyigé apyeé ne ji gebégé epaá koo upú.

† 19:31 Ἐλú wáwále nnó: Uwyaá bina, úlú lé uwyaá kpaá nénde ukwe gebégé epaá koo upu.

*Anií Jisɔs**(Mat 27:57-61; Mak 15:42-47; Luk 23:50-56)*

³⁸ Unó bina upyeye, Josef muú melɔ Arimatya ajye gií ne Palet nnó ago ji afere genkwógé Jisɔs né gekwa. Josef abo alú maá utɔ́ Jisɔs ama, yémbɔ akwɔlege ji bibií néndé afɔ́ ákpakpa bɔ́ Jus. Palet akamege, Josef ajye fere genkwógé Jisɔs né gekwa afé ne geji. ³⁹ Josef afé ebwó ne Nikodemus muú abó achwó gé Jisɔs ne utuú. Nekodemus achwó ntó ne gejamégé maka gebe. Akwyeé mami ne unó bi akuú nnó merrh ne alose. Manɔ́ genógé bɔ kilo usaá upea meso efya. ⁴⁰ Ebwó ákpa genkwógé Jisɔs, afyeye ji unó ebimbo ne mmye aní ne éshyé ndeé. Gé mbɔ ne bɔ́ Jus ákwyege genkwógé muú ne anií. ⁴¹ Né mbaá yi awome Jisɔs né gekwa, maá mekɔ́ alú wye. Né mmu maá mekɔ́ yimbo ntó, menome meke ewé alá alú danií muú fɔ́ ebɔ elú wye. ⁴² Anií Jisɔs né mmu menome ewémbɔ néndé mbaá yimbo, alu kwókwólé. Ne bií bimbo ntó bɔ́ Jus ákpomege mmye nnó bií ujyage ebwó ányé uwyaá bwó.

20

Menome ɛla mewa*(Mat 28:1-10; Mak 16:1-10; Luk 24:1-12)*

¹ Bií mbe né uwyaá, ne dondo gemua mme Meri muú melɔ Magdala afé né menome ewé abó anií Jisɔs. Ajyege, age nnó áferé ntaá eniné ábɔ́ ákweré embú menome.

² Ndere ágene mbɔ Meri muú melɔ Magdala abó gatelé akere ajye garé Simun Pita ebwó ne maá utɔ́ ayifo ayi Jisɔs ágboó ne ji dɔ́ aké, “Áfere Ata né mmu menome, ne esé dékaá fɔ́ mbaá ayi ájye belé ji wó.”

³ Ajógé mbɔ, Pita ebwó ne maá utɔ́ yimbo átane áfe né menome. ⁴ Ndere ájye, álómege gatele. Yémbɔ maá utɔ́ yimbo alome apwɔ Pita, ne abó mbe akwɔne né menome.

⁵ Akwɔnege wye, asé mmye mme ape né mmu menome,

age ubaá éshyé ndeé ebi ábó aníí Jisṣos ne ubi yémbṓ, akpe fṓ né mmu menome wṓ. ⁶ Ne Simun Pita muú abṓ alú meso akwṓnege, akpe né mmu menome, age ubaá éshyé ndeé ebimbṓ eféé. ⁷ Agé ntó gebagé ndeé eyigé abṓ aníí Jisṣos né mekpṓ ndere gelú pwipwi né mbaá awuú cha. Epṓfṓ mbaá ama ne uba éshyé ndeé ebimbṓ. ⁸ Ne maá utṓṓ ayi abṓ abṓṓ mbe akwṓne né menome, akpe ntó né mmu menome Jisṣos, age unṓ bi upye, akame nnó elú wawale. ⁹ (Yé elé ebwṓ ágene unṓ bina, álu wye dankaa genó eyi mekomejṓṓ Eṣṓwṓ abṓ ajṓṓ nnó Jisṣos abṓ mankwilé né negbo.) ¹⁰ Ne baá utṓṓ bíí agege mbṓ áma akere meso né upú bwṓ.

Jisṣos alere mmye mbaá Meri Magdala

¹¹ Yémbṓ Meri alá dafye téné né alilé. Ndere alilé abyelé mmye mme apé né mmu menome, ¹² age makiénné Eṣṓwṓ apea ne mandeé pṓpṓ mmye, ájwṓle né mbaá yi abṓ ábelé geṅkwṓgé Jisṣos. Ema né mekpṓ, ema né uka. ¹³ Makiénné yimbṓ, ágií Meri áké, “Mma wṓ ṓlilé ndé?”

Ashuú ebwṓ meko áké, “Ákpa Ata wa ne me nkaá fṓ mbaá yi ájye bele ji wṓ!” ¹⁴ Ajṓgé mbṓ, abwṓlé mmye ake apele age ndere Jisṣos atene, yémbṓ akaá fṓ nnó elé Jisṣos ne atene mbṓ wṓ. ¹⁵ Jisṣos agíí ji áké, “Mma wṓ ṓlilé ndé? Ndé muú wṓ ṓkelege?”

Meri afere nnó elé mbṓṓ maá mekṓṓ yimbṓ ne ji agene mbṓ, ajṓṓ ne ji áké, “Ata mbṓgé wṓ ne ṓkpane geṅkwṓ jii lere me mbaá ayi wṓ ṓbele geji, me njye mkpa.”

¹⁶ Ajṓgé mbṓ, Jisṣos akú ji áké, “Meri” abwṓlé mmye ape Jisṣos, ajṓṓ né mekṓmejṓṓ Hibru áké, “Rabṓni” (ula Rabṓni utené nnó “Ménleré.”)

¹⁷ Jisṣos ajṓṓ ne ji áké, “Ṗtage me, néndé me nlú dankwṓ njye mbaá Nte wa. Cho gare elé aṅmé ba nnó me nlé nkṓwṓ njyé mbaá Nte wa muú alú Nte nyú ntó. Eṣṓwṓ wa ne Eṣṓwṓ nyú ntó.”

¹⁸ Meri muú melo Magdala ajye gare baá utóó Jisós aké, “Me nge Ata.” Ne agare ntó ebwó unó bi ji ajóó ne ji.

Jisós alere mmye mbaá baá utóó bií

(Mat 28:16-20; Mak 16:14-18; Luk 24:36-49; Ayy 1:6-8)

¹⁹ Né nkwalé bií mbe né uwyaá, baá utóó Jisós ányweré mbaá ama, ágbε mano mbií néndé áfóó bóó Jus. Ne Jisós akpe atené né metóó metóó bwó aké, “Nesó nébé ne enyú.”

²⁰ Ajóógé mbó, alere ebwó mabóme upa né amu jií ne egbe mmye wuu. Baá utóó bií ágege ji mbó álu ne nechóchó ndere ágené Atá. ²¹ Jisós ama ajóó ne ebwó aké, “Nesó nebe ne enyú, ndere Nte wa atóme me, mbóntó ne me ntóme enyú.” ²² Ajóógé mbó afó ebwó gejulé né mmye aké “Sege Mendoó Ukpea. ²³ Yendemuu ayi enyu dejigente gabo wuu, Esówó ajigente gabo muu yimbó, ne yende muu ayi enyu dela dejinte gabo wuu wó, Esówó nto ajige fó nte gabo wuu.”

Jisós alere mmye mbaá Tómasi

²⁴ Gébégé Jisós achwó lere mmye mbaá baá utóó bií, ngba wuu ama né geluage abi áfyanéápeá ayi akuú ji nnó, Tómasi maá gefa abó apó. ²⁵ Tómasi achwógé baá utóó abifó ágare ji aké, “Ese dege Ata.”

Tómasi aké, “Me nla ngé fó mabóme upaá mpi né maka amu jií me nta enó ebwó wa wye, mma nta nto ebwó wa né nebómé gepa enií nélú ji né égbé amba wó me nkamege fó.”

²⁶ Ndó eneé ekógé, baá utóó Jisós ama anywere, né mmu gepú. Ne Tómasi alu ne ebwó. Ágbé manombi, ne aké apele Jisós achwó tene né metóó metóó bwó aké, “Nesó nebe ne enyú.” ²⁷ Ajóó ntó ne Tómasi aké, “Fye enóbwo wyeé fa. Pe amu ya. Nyaá ebwó wyeé óta egbe amba wá. Óbege sé ne dembyó kamé wye kamege ne me.”

²⁸ Ne Tómasi ashúú ji meko aké, “Ata wa ne Esówó wa.”

²⁹ Jisṣ aḵṣó ne ji aké, “Élé wṓ ṓgene me, ne ṓkame nnó élé me? Metṓṓ megṓmegṓ ebeé ne bṓṓ abi álá age me wṓ, yémbṓ áfyéé matṓṓ bṓṓ ne me!”

Ula bi asame ḡwe yina

³⁰ Ne Jisṣ apye gejamégé upṓṓ ufélekpa né mbe ushu baá utṓṓ bíí ebi álá ása fṓ ubi né mmu ḡwe yina wṓ.

³¹ Yémbṓ ása lé bina nnó upye enyú dékamé nnó Jisṣ ne alú Muú yi Éṣṓwṓ akweré ji elá gefwa, nnó ji alú Maá Éṣṓwṓ. Ne nnó dekamege mbṓ debṓṓ gerḡwá eyi gélagé byé gétúgé mabṓ mií.

21

Jisṣ alere mmye mbaá baá utṓṓ bíí akeneama

¹ Mboó ndṓ fṓ ekoge, Jisṣ ama alere mmye mbaá baá utṓṓ bíí né ebeé mega ewé ákuú nnó Tiberas. Gé na ne Jisṣ alere mmye mbaá baá utṓṓ bíí. ² Simun Pita, Tṓmasi maá gefa, Nataniel muú melṓ Kana né gebage mewaá Galilíí, baá Sébedee ne baá utṓṓ abifṓ makpo apea ábṓ álú mbaá ama. ³ Ne Simun Pita aḵṣó ne ebwṓ aké “Me nkelege manjye ntofó.”

Ébwṓ ntó aké, “Ése ntó déjye ne wṓ.” Ébwṓ ako ajye kpe mmu ekpeé. Né utuú bimbo yé genó ebwṓ áwa wṓ. ⁴ Ndere bíí ujjage, Jisṣ achwṓ atene né mapea ebeé mega, baá utṓṓ bíí agege ji akaá fṓ jí wṓ ⁵ Jisṣ akú ebwṓ aké, “Baá ba, déwaá meshuu fṓ wṓ?” Ébwṓ áshuú ji meko, “Déwa wṓ.”

⁶ Aḵṣó ne ebwṓ aké, “ḡmégé ntofo nyú né egbe ebwṓnye ékpe, déwane nye meshuú.” Áḡmégé, meshuú eyi esele, epwṓ ebwṓ manja afye mmu ékpe néndé eja dṓṓ.

⁷ Epyege mbṓ, maá utṓṓ ayi Jisṣ abṓṓ gejeé ne ji dṓṓ, aḵṣó ne Pita aké, “Muú ayi aḵṓgé mbṓ ne esé élé Ata.” Simun Pita awúge ndere maa utṓṓ yimbṓ aḵṓṓ ake “Muú

ayi ajɔɔ mbɔ mejɔɔ ne ese ele Ata” Akwye afye mandeé mmye (néndé abɔ afere áji) Anyo achɔ né nnyi. ⁸ Baá utɔɔ abifo álá né mmu ekpeé ajame dansa ne gejamégé meshuú eyi elú wye nnó achwó né mapea nnyi. Mantane né mapea nnyi ɔkwɔne mbaá ayi ebwó ajame dansa alú genógé matyéé amu usaá upea meso efya. ⁹ Ájágé dansa yimbɔ akwɔnege né mapea nnyi, age ujenjeé mewɛ ne brɛd wye nɛre. ¹⁰ Jisɔs ajɔɔ ne ebwó aké, “Chwɔge me ne meshuú fɔ eyi enyú déwane mbɔ.”

¹¹ Simun Pita akwɔ akpe mmu ekpeé aja dansa yémbɔ achwó ne ji né mewaá. Dansa yimbɔ agbeé ne gejamégé meshuú kpakpa. Meshuú elú usaá ukenéama meso efyane élé (153). Ne yé élé meshuú ejame, dansa yimbɔ agyalé wó. ¹² Ne Jisɔs ajɔɔ ne ebwó aké, “Chwɔge dégbaré une dondo”. Ne yé maá utɔɔ ama ayi aɣea metɔɔ mangíí ji nnó, “ɔlu wa?” apó; néndé ebwó ákaá nnó élé Ata. ¹³ Jisɔs ajye bɔ brɛd yimbɔ ne meshuu ntó achyéé ebwó.

¹⁴ Gé maɣáne aléé na ayi Jisɔs alɛre mmye mbaá baá utɔɔ bií gébégé ji akwilé né negbo.

Jisɔs ajɔɔ ne Pita nnó mbɔgé abɔ gejeé ne ji apye utɔɔ bií

¹⁵ Ebwó anerege mangbaré une, Jisɔs agíí Simun Pita aké, “Simun, maá Jøn nnó wɔ ɔbɔ gejeé ne me dɔɔ, ɔpwɔ abifo na?” Ne Pita ashuú Jisɔs meko aké, “Eh Ata, wɔ ɔkaá nnó me mbɔ gejeé ne wɔ.”

Jisɔs ajɔɔ ne ji aké, “Pele baá magɔɣme ya.” ¹⁶ Jisɔs ama agíí ji maɣáne apea aké, “Simun Pita maá Jøn nnó ɔbɔ gejeé ne me?”

Pita akame aké, “Eh Ata wɔ mbɔ ɔkaá nnó mbɔɔ gejeé ne wɔ”. Jisɔs aké, “Pele magɔɣme ya”. ¹⁷ Ama agíí Pita ne maɣáne ayi ágbeé aléé aké, “Simun maá Jøn nnó wɔ ɔbɔ gejeé ne me.”

Agigé mbo, metóó esó Pita gétúgέ agíí jì té manjáne alεε nnó, “Pita nnó wó òbo gejeé ne me?” Getu eyigémbó Pita ashuú jì meko aké, “Ata wó òkágé unó uko, òkaá chánéné nnó me mbo gejeé ne wó.” Jisós ajóó ne jì aké, “Pele magòηme ya.”¹⁸ Ngarege wó wáwálé nnó, “Gébégé wó òlu gesage muú, wó mbóó òfyε mandeé òjyεé yénde mbaá ayi wó òkelege, yémbó gébégé òkwòge ukoó, ula bwyε élé amu mfaá ne élé muu yicha ne afyεé wó mandeé ágbárege wó εbwó aja wó meti òjyεε mbaá ayi wó òlá òkelege fó manjyε.”¹⁹ Jisós ajóó mejóó ewéna ne Pita mampyε jì ákaá gefòge negbo eniné Pita agboó nyε ne achyεé Esòwó ηgò. Jisós ajógé mbo aké ne Pita, “Kwòle me.”

²⁰ Pita abwólége mmyε, agε ndεre maá utóó ayi Jisós abóó gejeé ne jì òó akwòlege εbwó. Élé maá utóó yina ne abó ajwólé nya agíí Jisós né εgbe mmyε, gébégé εbwó anyεé menyéé, agíí Jisós nnó, “Ata ndé muú wó òke achyεge nyε wó mankwaá?”²¹ Pita agége jì agíí Jisós aké, “Ata jì ntó yé?”

²² Ne Jisós ashuú Pita meko aké, “Mbógé me nkelege nnó jì abε mebe kpaá tε me nchwóó, wó òbo ndé mechó wyεé? Wó kwòle élé me.”

²³ Ajógé mbo, mechó ewéna εke ekwòne mbaá baá utóó abifó nnó Jisós aké maá utóó yina agboó fó. Yémbó Jisós ajóó fó nnó maá utóó yimbó agboó fó wó. Ajóó élé nnó, “Mbógé me nkelege nnó jì abε mebe kpaá tε me nchwóó, òbo ndé mechó wyεé?”

²⁴ Gε élé maá utóó awú ne agarege unó bina. Asá ubi né mme ne esé dékaá nnó unó bi jì agarege úlú wáwálé.

²⁵ Gejamege unó εbifó úlú ntó εbi Jisós apyεé. Mbógé abó ása ubi uko né mme, mbo melú εbeé fó fa mme ewé ábélege bó ηwε abi ásame ubi.

Ἡμε menomenyέέ meké
New Testament in Denya (CM:anv:Denya)

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Denya

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Denya

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22
